

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

Sînt Anna Karenina!

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Ță place biftecul

le ciuperci?

Bonjour, Paris!

Moacă Botvinnik

Igor și televizorul

(Citiți în pagina a 6-a „Copilul în fața micului ecran”)

**DE LA PIRAMIDA
LUI KEOPS
LA COLOSUL
DIN OSTANKINO**

Și giganții sînt cercetați cu lupa
(Citiți în pagina 10-a „Trezit din nirvana”)

**Ultimul
deținut
de la
„Spandau”**

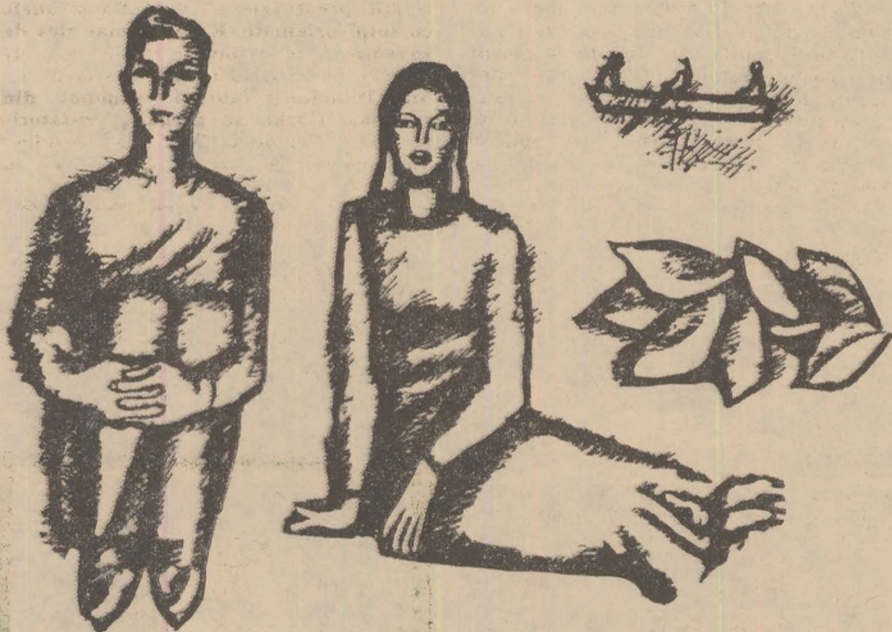
ANUL XXII

41

(1126)

14 oct. 1966

12 pagini, 1 leu

M. Kliaciko :

Ilustrație la „Frunze roșii” de E. Krusten

CARNETUL SCRIITORULUI

Corrida

Inima mea i-am dăruit-o lui Juan Patania, tinărul toreador fluierat de publicul spectator.

A apărut în arenă ultimul. Picadorii și banderilierii obosiseră și taurul își păstrase intacte forțele pentru lupta cu toreadorul.

Înalt, subțirel, elegant, Juan Patania își făcu apariția în mijlocul arenei cu spada și muleta în mîna stîngă și cu un tricorn negru în mîna dreaptă. Mai întîi salută, cu o reverență, juriul. Apoi se apropie de barieră și își aruncă tricornul unei fete îmbujorate, din rîndul al treilea. După care se întoarce spre taur.

Mai departe... Mai departe a fost exact ca în visurile copilăriei mele. Taurul negru, furios, alerga pe nisipul alb spre muleta roșie...

Mai tîrziu mi-a fost dat să asist la corrida adevărate, cu participarea unor toreadori vestiți ca Manuel Benites el Cordobes, „Zurito”, cum era poreclit, Paco Camino, Jaim Rangel... Le-am aplaudat măiestria. Cu toate acestea simpatia mea va rămîne, pentru totdeauna, de partea necunoscutului Juan Patania.

Juan a început jocul lui periculos și tribunele, care pînă atunci rîdeau și fluierau, au amuțit. Apoi au început să respire în ritm cu muleta lui roșie.

Olé!
Olé!
Olé!

Mai mult decît orice impresiona nu atât faptul că Juan se apropie de taur pînă de singele animalului îi stropea costumul tivit cu aur, nu atât felul în care amețea taurul, depărțindu-se pentru a lăsa apoi să se apropie din nou de el masa aceea de carne, cu coarnele negre, ascuțite și nici precizia și eleganța cu care minuia muleta. Nu mă pricepeam prea bine la rebolerourile și veronicele lui, care îl entuziasmau pe Justino.

Călăuza mea striga „Olé”, împreună cu ceilalți spectatori, la fiecare fluturare a muletei. Mai mult decît orice în comparația lui Juan, mă impresionau jocul liber și dăruirea plină de plăcere, ce se vedeau în fiecare mișcare a toreadorului.

Despre el se putea spune, cu adevărat, că nu se teme de taur, și că se bucură fără margini de îndrăzneala lui.

I s-a făcut o manifestație triumfală: toți spectatorii s-au ridicat în picioare, lupta a fost întreruptă, orchestra a intonat cîteva acorduri de onoare, flacăra albă a batistelor a fluturat deasupra tribunelor, iar sombrero-urile, florile și pernele au zburat în arenă.

— Ma-te-lo!... Ma-te-lo!... Ma-te-lo!...*) — au început să scandeze spectatorii.

*) Ucide-l (în lb. spaniolă).

Clipa hotărîtoare venise. Taurul trebuia să moară.

Și deodată... Ce se întîmplase cu Juan Patania?

Nu se întîmplase, încă, nimic. Își luase spada de la unul din ajutoarele sale, o înfășurase în muleta și făcuse cîteva pași în întîmpinarea taurului. Dar chiar și eu, un spectator neexperimentat, am observat că mișcările lui se îngreunaseră dintr-o dată.

Patania dădu ocol taurului, îl opri și-și coborî muleta pînă la pămînt pentru ca animalul, aplecîndu-și coarnele, să-i ușureze toreadorului ultima lovitură. Toreadorul omoară taurul cu o lovitură de spadă între omoplați, lovitură ce atinge inima.

Spada străluci în soare, atinse ceafa taurului și în aceeași clipă, curbîndu-se, zbură din nou în aer și căzu pe nisip, la vreo șapte metri de toreador.

— Se întîmplă! spuse cu amărăciune Justino. A nimerit o coastă. Se întîmplă! Oricum, e încă foarte tînăr.

Era evident că nu numai Justino, dar și tribunele iertaseră prima greșală toreadorului care le cucerise dragostea. Aproape nimeni nu-l fluierase. Dar cînd, după a doua încercare, spada se înfipse pieziș în spinare și taurul reuși, scuturîndu-se, să o arunce în arenă, iar cînd după a treia încercare, se înfipse în omoplați și se smulse din mîna lui Juan, tribunele începură să fiarbă de minie.

Aerul se cutremura de fluierături, strigăte și risete. Nu departe de mine o femeie în vîrstă scuipă în arenă.

— Nu, spuse Justino, am greșit. Am greșit cu toții. Nu va fi niciodată un toreador mare. Nici măcar un toreador oarecare. Nu pentru că n-ar putea să fie. Dar nu-i place să omoare. Asta s-a văzut imediat.

Unul din membrii juriului făcu un semn cu mîna. Un tip cu șapcă și cu o haină de sport gri se desprinsese de bariera de lemn și se îndreptă în grabă, pe la spate, spre taur. Îi înfipse cuțitul între coarne și-i răsuci plăselele.

Taurul căzu grămadă.

— Cine-i ăsta? — l-am întrebat pe Justino.

— E un ajutor al toreadorilor. Ța știe să omoare.

De atunci, ori de cîte ori mă gîndesc la luptele de tauri, în fața ochilor îmi apare spinarea lui Juan Patania, părăsind arena și mișcările ușoare, sigure ale tipului cu șapcă, care stătuse modest la barieră, dar știa să ucidă, la timpul potrivit.

Timur Gaidar

VITRINA

A doua descoperire a Americii

După mai bine de două sute de ani de la expediția lui Cristofor Columb, continentul Americii avea să fie pentru a doua oară descoperit de grupul exploratorilor ruși conduși de Vitus Bering. Spre deosebire, însă, de înaintașii lor, care navigaseră de la est spre vest, exploratorii ruși au navigat de la vest spre est. Ei au atins, pentru prima dată, coasta apuseană a Americii, scăldată de Oceanul Pacific, în cadrul unei călătorii cu țeluri mult mai vaste.

Ideea acestei ultime expediții s-a născut în a doua jumătate a secolului XVII, cînd vechiul adevăr, după care America era socotită mai apropiată de Europa decît de Asia începuse să se clatine. Chestiunea l-a preocupat și pe vestitul filozof, astronom și matematician german Gottfried Wilhelm Leibnitz. În cursul celor două întîlniri pe care le-a avut cu Petru cel Mare el i-a sugerat planurile unei expediții, menite să elucideze întrebarea de mai sus și să stabilească, o dată pentru totdeauna, dacă „Asia este sau nu unită cu America”. În amurgul vieții sale, Petru cel Mare a mai găsit timp să realizeze dorința lui Leibnitz și l-a numit în fruntea expediției pe Vitus Bering, care, încă din 1704 intrase ca micșan în flota rusă și luase parte la bătăliile marelui împărat, fără, însă, a se distinge în chip deosebit.

Cartea lui Nikolai Ciukovski este merită parcă să facă dreptate lui Bering, în primul rînd, căruia istoria, cu diferiții ei cronicari, i-a adus adesea cele mai nesăbuite învinuiri. Pornind pe o astfel de cale, autorul a înțeles că el trebuie să se mențină, în permanență, în limitele stricte ale adevărului, oricît de neplăcut ar fi acesta uneori. El și-a impus, astfel, un ton de relatare sobră, cu ignorarea oricăror elemente romantice, de care se abuzează de obicei într-o astfel de întreprindere literară. Și poate că tocmai această atitudine față de subiectul ce și l-a ales i-a adus scriitorului o mică glorie autentică. „Bering” este, poate, prima carte consacrată unor exploratori celebri din veacurile trecute, unde lipsesc eroii în înțelesul, îndeobște acceptat, al cuvîntului.

Bering n-a fost deloc pasionat de ideea redescoperirii Americii. Mai mult decît atât, se pare chiar că pînă în clipa în care a fost numit în fruntea expediției, nu și-a pus niciodată întrebarea dacă „Asia este sau nu unită cu America”. Nici după ce i s-au stabilit țelurile expediției nu s-a arătat entuziasmat de ele. De altfel, pasiunea pentru știință și spiritul de aventură nu-i erau deloc proprii. Omul acesta, cu o înfățișare de negustor prosper, care avea pentru vremea aceea o mare și fundamentală deformație temperamentală — nu știa să țipe, nu știa să comande și vădea înclinări democratice — era parcă făcut pentru o existență pașnică, liniștită, în sinul familiei.

Dar Bering n-a fost decît unul dintre executorii fără voie al ordinelor lui Petru cel Mare. Iar misiunea incredințată a fost îndeplinită de el cu strălucire, în pofida propriilor sale înclinații și a enormelor dificultăți ce-i stăteau în cale. Este destul să amintim că prima expediție a părăsit Petersburgul în 1725, a ajuns pe țărmul Pacificului în 1728, adică după trei ani, pentru ca de abia în luna august a aceluiași an, vasul „Gavril” să străbată strîmtoarea ce va purta numele lui Bering, deschizînd drumul dintre Oceanul Pacific și Oceanul Înghețat de Nord. A doua expediție părăsește Petersburgul în 1733, pentru ca la 4 iunie 1741 să pornească la explorarea coastei apusene a Americii. Durata călătoriei a fost invers proporțională cu pregătirea ei, pentru că la 17 iulie 1741 vasul lui Bering a acostat pe țărmul Pacificului.

Cartea lui Nikolai Ciukovski restabilește în cîtele esențiale și cu o meticulozitate de cronicar dificultățile celor două expediții, meritele fiecăruia dintre participanți și descrie în culori vii drumul tragic al întoarcerii acasă, care, pe Bering și pe mulți alți membri ai expediției i-a costat viața.

*) Nikolai Ciukovski: Bering. Editura Tineretului, colecția „Oameni de seamă”.

cartea

PESTE HOTARE

Expoziție Tolstoi în Japonia

În curînd, Japonia va găzdui o mare expoziție Tolstoi, care va cuprinde peste 800 de piese, puse la dispoziție de Muzeul de Stat „Tolstoi”, muzeul de la Iasnaia Poliana, Muzeul Rus din Lenin grad și alte muzee din U.R.S.S.

Organizarea acestei expoziții corei punde interesului ce există în Japonia față de opera marelui scriitor. Ea a fost tradusă aproape în întregime atun cînd Tolstoi era încă în viață. Numeroși reprezentanți de frunte ai culturii japoneze au corespondat cu Tolstoi, iar cunoscutul scriitor japonez Tokuton Roka a fost în vizită la Iasnaia Poliana. Expoziția „Tolstoi” va inaugura o clădire a Muzeului japonez de literatură modernă.

Printre exponate se vor afla manuscrisele unor opere ca „Război și pace”, „Invierea”, „Cazacii” și altele. Vor fi de asemenea, prezentate publicului japonez scrisori și alte documente din arhiva scriitorului.

Un loc important îl vor ocupa portretele și sculpturile care îl înfățișează pe Tolstoi. O sală specială va prezenta cîteva dintre obiectele ce populau casa scriitorului. Printre altele, celebrul fotoliu din „coarne”, masa scriitorului din la Iasnaia Poliana, fotoliul și pupitrul din locuința moscovită a scriitorului împreună cu ceasul, condeiul, creioanele, samovarul și cizmele pe care le folosea Tolstoi. Nu vor lipsi nici cunoscuta rubașcă și pălăria lui cu boruri largi, coasa cu care lucra la cîmp, fondograful pe care i l-a dăruit Edison. Și se înțelege, ediția completă a operelor lui în 90 de volume, tipărită după Revoluția din Octombrie.

MICĂ ISTORIE LITERARĂ

Orașul scriitorilor

Orașul este un oraș destul de vag cunoscut, dar sînt puțini cititori care să nu fi răsfoit operele vreunui din scriitorii născuți în acest oraș. Pentru că la Oraș au văzut lumina zilei Turghenev și Fet, Pisarev și Bunin, Leskov, Andreev și Prișvin. Trebuie să recunoaștem că rare sînt orașele care să a crescut în leagănul lor o asemenea cantitate de scriitori celebri.

Recent, în legătură cu aniversarea patru sute de ani de la întemeierea orașului, a avut loc o consfătuire cu privire la creația scriitorilor din Oraș. Au fost prezenți numeroși critici și istorici literari din 38 de orașe sovietice. Cu acest prilej, creația scriitorilor amintiți mai sus a fost luminată din noi unghiuri contemporane. Cîteva referate au tratat pe larg despre universalitatea creației scriitorilor din Oraș și despre înfluența pe care ea a avut-o asupra scriitorilor de pe diferitele meridianale globului.

ionierii
n Tiumen

burăm spre Siberia. Scopul expedi-
noastre este să facem un film pentru
viziune despre viața muncitorilor
rolisti. Siberia! Frumoasa din pădu-
adormită s-a trezit și ține bogății fa-
oase la dispoziția vitejilor care i-au
mat somnul de milenii. La început
renii nu și-au crezut ochilor. Au
nărat comorile o dată și încă o dată
ă ce, în sfârșit, au fost siguri pe des-
eririle lor. Un exemplu: în 1960, în
păile mlăștinoase de la Șaim a fișnit
na sondă de țifei. Cinci ani mai
iu în regiunea Tiumen se extrăgeau

Elicopter deasupra taigalei.

milion de tone; în 1966 vor fi 2,5-3
ioane. Și ce țifei! Aproape că-ți vine
crezi că poate fi turnat ca atare în
or. Arătând spre hublou Igor Beli-
regizorul echipei noastre de filma-
mi întrerupe meditația. Jos, un o-
l se lipește de malurile lui Obi:
gut, viitoarea metropolă a zăcămin-
r de petrol și gaze naturale.

ărîm pe nisipul aeroportului. Din
ărtare se apropie gonind un camion
e se oprește după o curbă temerară.
cabină ne interpelează un tînăr:
niși din Apus?"

Nu, de la Moscova", răspundem noi
or.

ăiatul dă din cap satisfăcut și co-
ră: „Hai să încercăm aparatele”.
n drum aflăm că pentru cei din
ta locului toți noii sosiți sînt „apu-
i”.

doua zi dimineața pornim cu o navă
idă către brigada lui Vasili Timcen-
Sondorii locuiesc deocamdată în cor-
i, pe malul lui Obi. Soțiile au venit
ei. Vrem să începem neîntîrziat in-
viul, dar, după datina siberiană, mo-
rilor li se cuvîne mai întîi odihnă
ciorbă de pește. Mincăm și discutăm
indelete.

Brigada voastră s-a hotărît așa, din-
o dată, să vină în Siberia?"

asili Timcenko se gîndește un timp.
A durat pînă am luat hotărîrea.
am adunat și ne-am sfătuit de multe
In definitiv nu trăiam prost în

Tataria. Aveam căsuțele noastre, cu gră-
dini frumoase, ba chiar și cite o vilă.
Cînd am aflat despre petrolul din Sibe-
ria am început să spunem cite o vorbă
nevestelor. Imediat s-au urcat pe
baricade. La început n-au vrut nici să
ne asculte. Ei, pe urmă tot le-am con-
vins, treptat și cu tot felul de greutăți.
Din brigada noastră am venit toți afară
de unul. Dar și ăla ne scrie că va sosi
curînd”.

A doua zi ne așteaptă încă o întîlnire
interesantă. Ne atrage atenția un tînăr
nesfîrșit de lung, cu cizme de cauciuc
și hainele obișnuite în taiga. E Igor
Semionov, inginer la secția de pros-
pecțiuni geologice. La ora fixată, îm-
preună cu colegii lui, vine să ne ia de
la hotel. Și-au pus toți măștile contra
fîntarilor și și-au vîrit în brîu toporiș-
tile, nelipsitele deschizătoare de dru-
muri din taiga.

„La alții prietenia se măsoară după
cantitatea de sare mîncată împreună”,

cîteva clipe laptele a fost trimis prin
conducte într-un rezervor mare din
incinta clădirii. Dar nici acolo n-a po-
sosit prea mult, căci îndată a pornit
spre pasteurizator, iar de acolo spre
mașina de smîntînit. La finele procesu-
lui de prelucrare, produsele mai au de
parcurs un drum, foarte scurt, pînă la
cumpărător. Desfacerea lor se face în
aceeași clădire.

„Casa laptelui” în care se întîmplă
procesul descris reprezintă o nouă for-
mă de deservire a moscoviților cu lapte
și produse lactate. Aici cumpărătorii vor
urmări procesul de prelucrare a laptelui
printr-un perete de sticlă care desparte
incinta magazinului de încăperile în
care are loc prepararea diverselor pro-
duse. Într-una din sălile „Casei laptel-
lui” care a și fost dată în folosință,
celelalte urmînd să fie și ele foarte
curînd terminate, magazinul ocupă ju-
mătate de sală, iar în cealaltă se află o
instalație universală de tip „SIFAL”
pentru prelucrarea laptelui. Noua întrep-
rindere va desface pe lingă produse
lactate și tot felul de preparate cu lapte.

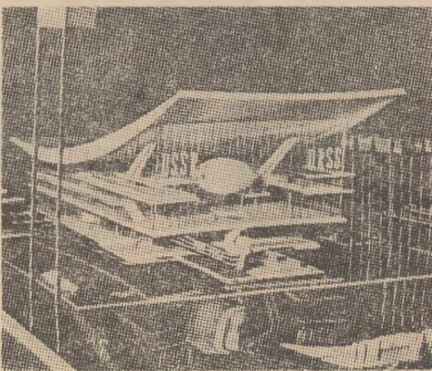
Etajul clădirii va fi ocupat de o cafenea
spațioasă cu autoservire. Mobilierul de
aici va fi realizat din materiale plastice.
Cafeneaua va avea, pe lingă sala acoperi-
rită, o terasă deschisă care cu siguranță
va fi des frecventată în zilele căldu-
roase. În mijlocul ei va trona un uriaș
mesteacăn care își va aduna seva de
sub fundamentul clădirii iar coroana
lui își va trimite umbra binefăcătoare
asupra meselor de pe terasă.

EXPOZIȚII

Matrioșka
la Montreal

La Expoziția Universală care își va
deschide porțile în primăvara anului
1967 la Montreal, în Canada, urmează
să participe peste 70 de țări, printre
care și Uniunea Sovietică. În vederea
evenimentului, la Moscova a avut loc
recent o întrunire a Biroului comisari-
lor generali ai expoziției, în cadrul
căreia au fost discutate o serie de pro-
bleme legate de organizare.

Între altele, s-a stabilit că la expo-
ziție vor funcționa șase pavilioane te-
matiche, reunite sub deviza „Pămîntul
oamenilor”. În pavilioanele interna-
ționale vor fi prezentate exponate în-
fățișînd realizările popoarelor din dife-
rite țări ale lumii. Au fost prevăzute
20 de cicluri de conferințe referitoare

Macheta pavilionului sovietic.

la cele mai noi cuceriri ale științei și
tehnicii, ce urmează a fi ținute de per-
sonalități științifice marcante cărora, în
acest scop, le-au și fost adresate invi-
tații. Cultura și arta mondială vor fi
larg reprezentate. Așa, de pildă pavil-
ionul pe al cărui frontispiciu va fi în
curînd înălțată inscripția „Geniul cre-
ator al omului” este în întregime con-
sacrat realizărilor culturii, iar un alt
pavilion va găzdui un vast muzeu de
artă. În cadrul expoziției își vor mai
desfășura activitatea patru mari teatre,
pe scenele cărora se vor produce repu-
tate companii artistice. Separat de a-
ceasta, vor fi invitați cei mai reprezen-
tativi poeți din întreaga lume.

Potrivit părerii organizatorilor, pavil-
ionul sovietic, situat pe insula Notre-
Dame, va fi, prin concepția sa arhitec-
tonică, unul dintre cele mai frumoase
ale expoziției, iar prin exponatele pre-
zentate, unul din cele mai interesante.
Planurile pavilionului, întocmite de un
colectiv de artiști, artiști și tehnicieni,
prevăd ca edificiu să fie în întregime
construit din oțel și sticlă, să atingă
înălțimea de 42 m și să ocupe o supra-
față de 13 000 m². Acoperișul, realizat
dintr-o singură piesă curbată ca un arc,
va fi susținut de doi stâlpi uriași de me-
tal. Scări rulante vor transporta publi-
cul în interiorul pavilionului.

Printre numeroasele și variatele ma-
teriale prezentate, se vor afla și unele
cu totul originale. E vorba mai ales de
suveniruri, în primul rînd de vestitele
matrioșka, care au făcut înconjurul lu-
mii. Muncitorii fabricii Semionov, din
regiunea Gorki, au pregătit vizitatori-
lor expoziției de la Montreal o splen-
didă matrioșkă, care poate cuprinde în
interiorul ei altele 50! În Canada vor
mai fi trimise și perdele din dantelă
măiestru lucrate ale căror motive e-
vocă diverse episoade din biline, fer-
mecătoarele basme rusești. Măestrii din
Fedosinko, Hohlova, Arhanghelsk, Vo-
logda și Gorki vor trimite la Montreal
peste 1 500 de diferite modele de arti-
zanat.

— N-ai putea să-mi deschideți
cutia de conserve?

CONSTRUCȚII DE MAȘINI

Inima de oțel
a industriei

Nici o industrie sovietică nu reali-
zează o producție atît de variată ca
industria constructoare de mașini. Gama
de produse a acestei ramuri începe cu
utilajul pentru cuptoare înalte și cu
giganticele turbine destinate marilor
centrale electrice și se încheie cu ma-
șini-unelte de-a dreptul miniaturale
și cu instrumente pentru gospodărie.
Și pe drept cuvînt putem spune azi că
mașinile și mașinile-unelte sînt inima
de oțel a tuturor industriilor, fundamentul
progresului tehnic la scara întregii țări.

Dar să facem cunoștință cu cîteva din
succesele mai importante ale construc-
torilor de mașini din U.R.S.S. În clipa
de față ei construiesc utilaje pentru
furnale cu volumul de 2 300 metri cubi
și în curînd vor începe să lucreze și
pentru cuptoare înalte de 2 700 metri
cubi. Tot ei produc în serie turbine
hidraulice de cite 230 000 kW pentru
hidrocentrala de la Bratsk și de 500 000
kW pentru hidrocentrala de la Kras-
noiarsk. Actualul cincinal prevede da-
rea în exploatare a unor blocuri ener-
getice de o putere și mai mare — 800 000
kW și construirea de tipuri noi de tur-
bine hidraulice pentru centrala de la
Saian. Constructorii de mașini care în-
zestrează transporturile trimit pe ma-
gistrarele de oțel locomotive cu abur și
electrice care, la garniturile de călători,
pot atinge viteze de 180 de kilometri pe
oră.

În ultima vreme industria chimică
sovietică a luat mare avînt. Și, cum era
și firesc, construcția de mașini a fost
chemată să țină pasul cu ea. Așa se
explică sporul de 75 la sută al produc-
ției în această ramură. Un spor impor-
tant au realizat și întreprinderile con-
structoare de mașini pentru agricultură.

Planurile de viitor ale construcției
de mașini agricole sînt și mai îndrăz-
nețe. Astfel, dacă în anul trecut au
fost construite 335 000 de tractoare,
pînă la sfîrșitul cincinalului actual
cifra se va ridica la 625.000. Același
lucru se poate spune despre toate cele-
lalte ramuri ale construcției de mașini,
care în ansamblu, își va spori
pînă în 1970 producția de 1,7 ori. Primele
rezultate au și fost înregistrate: în se-
mestrul I al anului curent producția de
utilaj chimic, tractoare, combine și
automobile a crescut cu 7-9 procente
față de aceeași perioadă a anului trecut.

ne explică Anatoli Ognevoi, un alt
„uriaș”, la noi, geologii, după kilometri
lăsați în urmă. În opt ani Igor și cu
mine am străbătut mai multe mii. Cîte
orașe, cîte așezări nu vor fi răsărit între
timp pe urmele noastre! Sîntem primii
care însemnăm pe hartă viitoarele am-
plasamente”.

Igor Semionov preia firul ideilor și
întinde mîna spre liziera unei păduri
uriașe: „Aici va fi o șosea betonată și
acolo, la dreapta, se vor întînde pe
kilometri clădiri industriale. Străzi late
vor traversa cartierele de locuințe și
seara mii de lămpi vor străluci în taiga.
Ce mai oraș o să fie! Cel mai impor-
tant e să și-l închipui. Și e bine conce-
put”. După o mică pauză adaugă, pe
jumătate în glumă: „Nu mai rămîne
decît să fie construit”.

Uit căsuțele fără etaj din vechiul
Surgut, trotorele pavate cu scinduri
și visez la ziua de mîine...

Ne urcăm iarăși în mașină. Șenilele
zăngăne. Pomii troznesc sub monstrul
de cîteva tone. Desișul pare de nepă-
truns. Cînd se răresc arborii, rămînem
muși de încîntare. În fața noastră se
află un lac înconjurat cu un zid de
cedri seculari. „Îi zicem Lacul Cerbil-
lor”, ne explică însoțitorul, „pentru că
în fiecare dimineață minunățiile taigalei
vin să se adape aici”.

La focul de tabără ne montăm apa-
ratele de filmat și întrebăm pe nepusă
masă: „Măi băieți, sînteți departe de
confortul și plăcerile orașului. Luni în
șir umblați prin taiga. Nu aveți familie,
nimic. Spuneți cîstît: faceți asta pen-
tru bani?”

Pe fețele lor se citește uimirea. Nu
se așteptau la o întrebare atît de per-
fidă. Anatoli e primul care-și revine:
„Bani, bani! La Tiumen cîștigam tot
atît”. Și Igor continuă: „Cum să vă
explicăm. Cineva trebuie să înceapă.
Din moment ce noi sîntem făcuți din-
tr-un asemenea aluat și ne iubim țara
și natura... Spuneți și dv., cine, dacă nu
noi, era să vină aci?”

O. Nasvetnikov

COMERT

Casa laptelui

Cisterna de lapte a frînat lingă o
clădire impozantă, în stil modern. Peste

actualitatea

„HERR DOKTOR“ CADE ÎN CAPCANĂ

Urmele
duc
spre
țarm

(XII)

Odesa 1933. Otto Grün, secretarul Consulatului german din oraș a făcut câteva călătorii suspecte la Nijnelimansk, centru industrial care execută o comandă specială pentru flota militară sovietică. Alexei Karotin, Leonid Slavin și Kirill Rostovțev, lucrători ai serviciului de contra-informații sovietice, primesc misiunea să stabilească motivul deplasărilor lui Otto Grün. Și, din treaptă în treaptă, ei dau de firul unei afaceri complicate. Bănuielele cad asupra lui Gheorghi Karlovici Wehrman, juriscult la „Exporthleb“, și asupra inginerului Șevțov, acesta din urmă fiind chiar demascat ca transmitător de documente secrete.

La Ziminka, Slavin și colegul său Denis Sviderski îl urmăriră pe Șevțov la oficiul poștal al gării. Inginerul luă câteva formulare, se așeză comod la o masă și începu să compună textul unei telegrame. La un moment dat se apropie de masă un bărbat înalt, încă tânăr și după ce-și alege un toc din cele patru care se aflau pe călimară, îi ceru lui Șevțov un formular. Acesta îi oferă câteva și, o dată cu ele, îi strecură și un plic. După ce completă un formular, lunganul îl vîrî, împreună cu celelalte și cu plicul, în buzunar și plecă. Slavin îl trimise pe Sviderski după individul suspect, iar el constată că, după câteva minute și fără să expedieze nici o telegramă, părăsi oficiul poștal și Șevțov. Leonid porni după el, ajunse la hotel și rămase acolo de veghe.

Necunoscutul cel înalt se plimbă un timp pe peron, în așteptarea trenului Odesa-Moscova. Denis Sviderski și un lucrător de la secția G.P.U. din Ziminka urcară în același vagon cu el...

Îi arestăm sau nu?

Sosise timpul să raportăm conducerii despre primele rezultate obținute.

Așa încît am plecat la Odesa. Am pornit dis-de-dimineată ca să străbătem pe răcoare cea mai mare parte din drum. Ghena gonea nebunește, așa cum numai el știa să gonească.

În aceeași dimineață, m-am prezentat, îmbrăcat în uniformă, la sediul de pe strada Engels. Am deschis ușa pe care scria „Director“ și l-am rugat pe secretar să mă anunțe.

— Mă bucur că te văd, Alexei Alexeici — mi se adresă amabil Semion Afanasievici Lisiuk. — Înainte de a trece la treabă, vreau să-ți spun, sub formă de autocritică, bineînțeles, că m-am îndoit. Da, așa este, m-am îndoit tovarășe Karotin, nu am avut prea mare încredere în supozițiile dumitale. Mi se părea că miros a aventură. Regret, regret și te felicit.

Chiar atunci intră în birou Piotr Fadeevici Nilin.

— Tocmai îi spuneam lui Karotin, — i se adresă Lisiuk — că nu prea am crezut în povestea asta. Îmi fac autocritică. Bravo lui. A descoperit și a nimicuit un cuib de viespi de mare calibrul. Este un succes remarcabil al direcției noastre. Sint convins că și Moscova o să-l aprecieze la fel.

— Încă nu l-am nimicuit, tovarășe director — am observat eu. — Abia am început să-l scormonim. Cred că cuibul mai e destul de solid.

— Ești modest, Alexei Alexeici — rosti Lisiuk. — Vrei complimente. E drept că ceva-ceva s-ar putea să mai existe, dar nu-l nimic. Arestăm căpeteniile, și ele o să ni-i ofere pe tavă și pe ceilalți.

— Nu trebuie ridicăți acum, tovarășe director — am intervenit din nou. — N-am face altceva decît să stîrnim panică în rîndul lor și să scăpăm din mînă centrul organizației. Și apoi, Sturm și ceilalți s-ar putea să nu cunoască numele capilor. Nu, nu, pentru moment nu-i putem aresta. Oricum, îi avem în mînă.

Lisiuk se încruntă.

— Ascultă, Alexei Alexeici, îți mulțumesc pentru ceea ce ai obținut — spuse el — dar trebuie să fii modest. Nu cumva ai devenit orgolios? Ți se pare oare neînsemnată existența unei organizații de spionaj la șantierul naval? După părerea dumitale, asta e doar un apendice? Care-i atunci centrul? Din nou îți joacă festa imaginația. Trebuie să-i arestăm pe ăștia și basta! Punem punct. Inchidem dosarul și raportăm la Moscova.

Mi-am luat atunci inima în dinți și am început să expun detaliat fondul chestiunii: am amintit de scrisoarea expediată de ambasada germană și de faptul că nu știam încă pe cine vizitau Grün și Wolf.

— Pe Sturm al tău! — rosti ironic Lisiuk. — Ai pierdut prilejul să-i prinzi în flagrant delict.

— Permiteți-mi să spun și eu câteva cuvinte, Semion Afanasievici — interveni delicat Nilin. — După părerea mea, ar trebui să facem cum spune Karotin. Știți, Grün și Wolf nu se deplasează numai pentru a lua legătură cu Sturm.

Desen de P. Pinkisevici

Contactul cu Moscova și cu Odesa a fost stabilit, copiile după schițele de plan se primesc regulat. Care a fost atunci scopul vizitelor lui Grün și Wolf la Nijnelimansk? Cu cine s-au întîlnit? Nu știm. N-am stabilit încă. Dar există toate temeiurile să credem că întîlnirile au avut obiective importante. Moartea lui Bogdan după deplasarea nocturnă a lui Grün la Nijnelimansk nu ne spune oare nimic?... Și mai este ceva. Recent am aflat de la o persoană care are legături cu cercurile germane de pe aici și care-mi furnizează unele informații că, încă în timpul războiului mondial, știa de existența unui individ care, după părerea lui, era rezident al serviciului de spionaj german la Nijnelimansk. Individul se numea Wärmel, Werner sau Wegner — omul meu de legătură nu-și aminteste exact.

— Sau poate Wehrman? — am sărit ars.

— Nu este exclus — încuviință calm Nilin. Am spus că persoana care mă informează nu-și aminteste prea bine. Dar de un lucru este sigur și anume că individului i se spunea „Elvețianul“.

„Elvețian? Iată deci că nu este german, ci elvețian...“ — mi-am spus eu.

— De ce ai pălit așa, tovarășe Karotin? — mă întrebă Nilin.

— Scrisoarea trimisă de ambasada este adresată lui Wehrman...

— Îmi aduc aminte. Dar nu este exclus să fie o simplă coincidență. Totuși informatorul meu a aflat că „Elvețianul“ a fost văzut acum trei săptămîni pe strada Deribasovskaia.

Mi-am amintit atunci că Wehrman fusese cu câteva zile în urmă la Odesa. E adevărat că deplasarea lui nu ne adusese nimic nou, deși Kiril și Serghei Ivanov nu-l scăpaseră o clipă din ochi.

— Acest lucru schimbă radical situația — conchise între timp Nilin. — De aceea, Semion Afanasievici, sint de părere că Alexei Karotin are dreptate. Trebuie să-l căutăm pe Elvețian. Și aici și la Nijnelimansk. Cred că nu mai e cazul să subliniez că dacă individul și-a făcut, într-adevăr, apariția pe aceste meleaguri avem temeiuri serioase să ne alarmăm. Lichidînd imediat grupul lui Sturm, riscăm să ajungem în situația unui chirurg care a extirpat ganglionul, dar a lăsat în organismul bolnavului principala tumoră malignă.

— După părerea mea — i-am spus — nu mai este cazul să mergi la țîlnire.

— Dar nu mă duc la Lilia, Alexei Alexeici.

— Atunci la cine?

— Îmi permiteți să nu raportez? — mă întrebă el pe un ton oficial.

Am ridicat din umeri.

Slavin se privi încă o dată în oglindă scutură grijuliu un fir de praf invizibil de pe haină și se mistui pe ușă.

— Plouă — am strigat în urma lui dar nu mi-a răspuns.

Îl invidiam fără să vreau pentru ta lentul lui deosebit de a-și înfrumuseța viața. Cu mine lucrurile stăteau mai prost. Nu mă pricepeam la asta. Și apoi, în momentul acela eram tare nervos; aș fi dorit să culeg imediat informații în legătură cu toți „elvețienii“ din Nijnelimansk, dar ziua de muncă se încheiase. Vrînd-nevrînd trebuia să aștept pînă a doua zi dimineața.

La un moment dat ușa fu dată de perete și în cameră intră Kiril ucșoasă o țigară din buzunar și încercă să o aprindă. Fiind însă umedă, țigara refuză să ia foc.

— Ce s-a întîmplat, bătrîne? — l-am întrebat.

Kiril făcu un gest deznădăjduit cu mîna.

Iată ce se întîmplase.

Ca de obicei, în ziua aceea Kiril îl urmărise, împreună cu Serghei Ivanov, pe Gheorghi Karlovici Wehrman. De la iaht-club Gheorghi Karlovici fără să mai treacă pe la „Exporthleb“ se dusesse direct acasă. Juriscultul închisese poarta casei la cinci fix. După ce-i dăduse drumul lui Serghei, Kiril se plasase în punctul său obișnuit de observație aflat într-un părculeț din preajma locuinței familiei Wehrman așteptînd ca Gheorghi Karlovici să iasă din nou din casă.

Mamele și bunicile, venite în parc să-și plimbe odraslele, plecaseră, așa că grădina era pustie.

Kiril deschise un volumaș de Velemir Hlebnikov și se apucă să citească bineînțeles fără să piardă din ochi casa. Curînd însă, se porni o ploaie torențială, în momentul cel mai nepotrivit pentru Kiril. Cîtă nedreptate! Wehrman se afla la adăpost în locuința lui caldă și confortabilă, în timp ce el nu găsea nici măcar un locșor mai ferit ca să nu fie tăcută ciuculete. Un soldat și o fetișcană durdulie o luară la goană prin parc, iar un bătrînel, ferindu-și capul cu un ziar, se îndreptă și el grăbit spre casă. Numai Kiril, după ce fu murat zdrăvăn, vîrî volumașul sub braț și se aciuă sub un plop rămuros. Deși era un adăpost iluzoriu, se simți totuși mai bine cel puțin din punct de vedere moral.

Rămase așa o bună bucată de vreme, lipit de trunchiul gros al copacului cu coroană bogată, care însă lăsa ploaia să se scurgă în voie printre frunze.

La un moment dat, însă, din casa lui Wehrman ieși în fugă un băiețel de vreo opt-zece ani, îmbrăcat într-o manta de ploaie cu glugă. Băiatul traversă strada și, încetinind pasul, intră în parc. Prin mantaua descheiată se zărea un costum de marină. „Ce părinți ciudați — își spuse Kiril. Își lasă copilul pe stradă pe o vreme ca asta!“ Băiatul înaintă grijuliu pe aleea șerpuită, apoi, privind cu un aer misterios în jur, începu să se învîrtească cu băgare de seamă în jurul copacului sub care se adăporea Kiril. În cele din urmă acesta auzi un foșnet de iarbă umedă și un glas șoptind:

— Nene, vino încet după mine!

Kiril fu și mai nedumerit, dar îl urmă supus pe copil. Acesta îl luă de

V. Ișimov și A. Lukin

(Continuare în pag. 11-a)

Ultimele mesaje al lui Wehrman

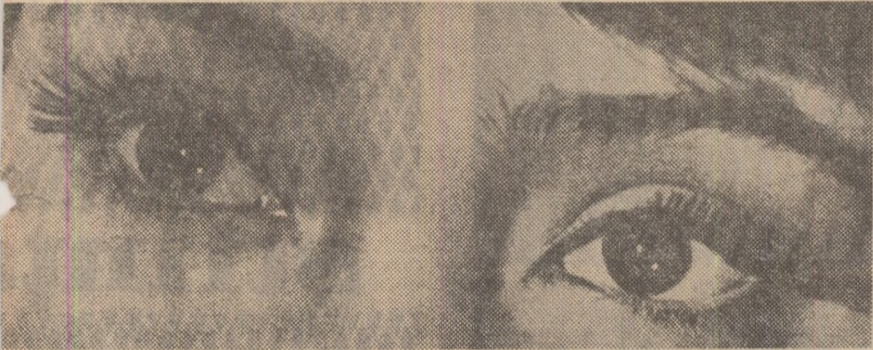
M-am întors la Nijnelimansk în seara următoare. Kiril nu era acasă, iar Slavin tocmai se pregătea de plecare.

CINEMA

Tiana Samoilova:

Înt Anna Karenina!

Înd regizorul Alexandr Zarhi mi-a spus rolul Annei Karenina, am fost încântată. Nu exagerez spunând că în momentul de față nu există actriță care să nu viseze să fie eroina lui Tolstoi, unul dintre personajele cele mai atrăgătoare, cele mai frumoase din literatura universală. „Visul meu cel mai scump este să joc rolul Annei

Ochii fermecători ai Tatiane.

Karenina, să arăt viața tragică a acestei femei inteligente, cu suflet admirabil”, a declarat Elizabeth Taylor. Sophia Loren și Marina Vlady și-au mărturisit ele această dorință în nenumărate rânduri.

Punctul de vedere adoptat de Alexandr Zarhi m-a atras și m-a interesat. Așa că, pătruns cu multă finețe și precizie în caracterul eroinei. Concepțiile noastre în ceea ce privește sentimentele Annei Karenina, acestea ei arzătoare de adevăr, Anna rămâne absolut liberă în materia pasiunii pentru Vronski. Farmecul dragostei este mai în relațiile cu Vronski decât în cele din na-

Se filmează scena întâlnirii în tren din „Anna Karenina” și contele Vronski.

ra ei liberă, din uriașul ei foc interior. Sentimentul acesta n-ar fi fost atât mare, dacă Alexei Vronski n-ar fi mas și el liber în iubirea lui, indiferent, ca și Anna, la toate convențiile mii lor.

La început Anna Karenina este cu totul alta decât cea care va deveni la sfârșit. Izolată de viața și societatea ei, departe de copil, purtarea ei este departe de ce în ce mai puțin de rațiune și din ce în ce mai mult de sentimente. Obosită de atîta izolație, de disprețul anturajului ei, ea își pierde cumpătul și se lasă purtată de evenimente.

Și Vronski se dezechilibrează. „Ai devenit atât de gelos încît nu mai pot înțelege cît ești tu și cît e gelozia ta” — îi spune el. În personajul lui Vronski Anna regăsește toate contradicțiile din care-i făcută viața ei. Ele îi smulg feminitatea-i triumfătoare, nelăsându-i decît pasivitatea, inerția, pe care Anna nu le poate accepta.

Sinuciderea ei este pur pasională. Nu-i pot ierta lui Tolstoi această moarte. Dar de vreme ce romanul așa a fost scris, de vreme ce Anna ajunge la concluzia că lumea este un ținut al suferinței și al minciunii și că fericirea e imposibilă, de vreme ce trebuie să moară, voi juca această moarte ca pe un

protest împotriva societății care o înconjoară.

Anna Karenina este o parte din mine. Viața ei e viața mea, nu mă mai gîndesc decît la dînsa. De aceea n-am mai acceptat alt rol, nici în Uniunea Sovietică nici în străinătate.

„Torentul de fier” își continuă marșul

Primul proiect al regizorului Efim Dzigan de a ecraniza binecunoscutul roman al lui Alexandr Serafimovici, „Torentul de fier”, datează din 1937. Atunci a scris și o primă variantă de scenariu, în colaborare cu autorul cărții. Dar filmul nu a putut fi realizat.

În cele aproape trei decenii care s-au scurs, Dzigan a revăzut scenariul de nenumărate ori, pînă a se opri la forma definitivă, scrisă împreună cu prozatorul Arkadi Pervențev: ea a intrat de curînd în producție la studioul „Mosfilm”.

Fidelitatea regizorului în realizarea acestui vechi proiect, interesul lui profund și statornic față de roman au puternice motive personale. Efim Dzigan a luptat patru ani pe fronturile războiului civil și a cunoscut în ea eroismul și tragedia, durerea și optimismul, spiritul de sacrificiu și credința poporului în dreptatea și înțelepciunea revoluției pentru care lupta — trăsături care constituie elemente fundamentale ale cărții lui Serafimovici.

După cum se știe, „Torentul de fier” zugrăvește întîmplări reale, avînd, de altfel, într-o măsură, un caracter de cronică. Serafimovici a ales un episod din războiul civil și anume marșul eroic al Armatei Roșii prin regiunea caucaziană Taman, care a avut loc în 1918. Procesul de trezire a conștiinței revoluționare, de sudare, sub conducerea proletariatului, a maselor semizărănești și semietestugărești neorganizate într-un „torent de fier”, formează substanța cărții, care capătă astfel o semnificație mai largă, dincolo de faptul strict, oglindind esența războiului civil, cu trăsăturile lui tipice, cu relațiile lui complexe, uneori incurtate și contradictorii.

Eroul principal al romanului, Kojuh, a fost inspirat de un personaj real, marinarul Epifan Koftiuh, comandantul coloanei întîia a marșului de la Taman. Koftiuh nu mai este în viață, dar copiii și rudele lui, cărora autorii filmului li s-au adresat, le-au furnizat multe date interesante, care îmbogățesc figura eroului.

Exterioarele se vor turna pe locurile pe unde a trecut adevăratul „torent de fier”, în peisajul de o măreață poezie al Caucazului.

MUZICĂ

Succese peste hotare

Anul acesta tenorul Alexei Maslennikov, de la Teatrul Mare din Moscova a participat pentru a doua oară consecutiv la tradiționalul Festival mu-

zical de la Salzburg. El a făcut parte din distribuția operii „Boris Godunov” de Mussorgski, montată anul trecut și reluată în 1966 special pentru festival, de celebrul dirijor Herbert von Karajan.

La prima sa apariție pe scena festivalului în rolul Nebunului, Maslennikov a cîștigat aprecierea publicului și a specialiștilor în așa măsură încît Karajan l-a invitat pentru a doua oară.

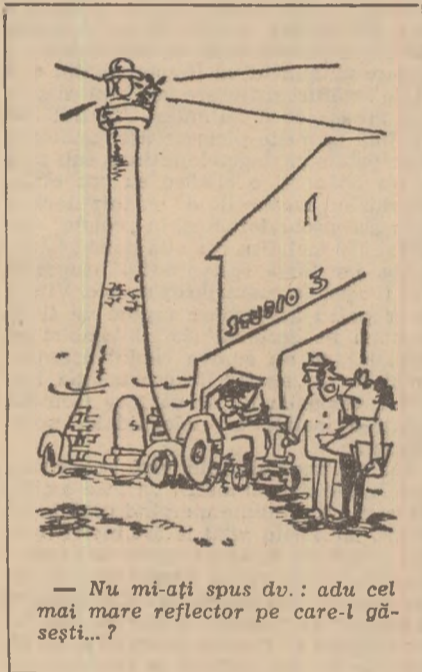
Ca și anul trecut, atracția principală a Festivalului a fost „Boris Godunov”, care n-a putut fi eclipsat nici de premiera operii „Carmen”, dirijată tot de Karajan. Publicul a întîmpinat-o și de data aceasta cu un entuziasm fenomenal.

Succesul repetat al operii l-a sugărat lui Karajan ideea de a o ecraniza. Filmările vor începe vara viitoare. Ca și în spectacolele din 1965 și 1966, rolul lui Boris va fi interpretat de cunoscutul cîntăreț bulgar Nikolai Ghiurov. Alexei Maslennikov va apărea în rol dublu: Nebunul și falsul Dmitri.

Un alt succes de prestigiu a fost înregistrat de orchestra Radiodifuziunii din Moscova, invitată să participe la tradiționalul festival britanic „Concerts Promenade”. Pentru prima dată o formație străină figurează în programul acestei sărbători a muzicii, care se organizează de multă vreme în Anglia.

Sub bagheta lui Ghennadi Rojdestvenski, orchestra a interpretat cîteva lucrări celebre din repertoriul clasic rus și universal, precum și — pentru prima dată în afara hotarelor U.R.S.S. — cantata „Execuția lui Stepan Razin” de Șostakovici, pe versuri de Evtušenko, cu participarea corului Radiodifuziunii britanice.

Ziarele engleze au consacrat ample cronici elogioase evoluției orchestrei sovietice, calificînd concertele ei drept un eveniment în viața muzicală a Londrei.

— Nu mi-ați spus dv.: adu cel mai mare reflector pe care-l găsești...?

TEATRU

Oaspeți din Franța

După Anna Magnani, publicul teatral sovietic a făcut cunoștință cu o altă celebră actriță occidentală: franțuzaica Madeleine Robinson, care întreprinde cu trupa sa un turneu în U.R.S.S.

Madeleine Robinson s-a format sub îndrumarea profesorului Charles Dullin, pedagog vestit, care a dat scenei franceze mulți artiști de valoare. De-a lungul bogatei ei cariere actrița a creat o vastă galerie de personaje, care, așa cum scria dramaturgul francez Marc-Gilbert Sauvageon, nu se șterg din memorie. Premii naționale și internaționale i-au răsplătit talentul, ultimul — Premiul Criticii pentru cea mai bună interpretare — fiindu-i atribuit anul trecut.

Dar pentru spectatorii străini Madeleine Robinson este cunoscută mai ales ca actriță de cinema. Ea a jucat în peste șaiszeci de filme, printre care „Dracu și cele zece porunci” și altele care au rulat și pe ecranele noastre.

Programul turneului, pe harta căruia figurează orașele Moscova, Leningrad, Tbilisi, Erevan, cuprinde două pese într-un act de Jean-Paul Sartre și Jules Renard, prezentate într-un singur spectacol, precum și ingeniosul scenariu-

montaj „Dragostea și teatrul” de Gabriel Arout, compus din fragmente de piese franțuzești pe tema dragostei dintre care „Don Juan” de Molière, „Berenice” de Racine, „Capriciile Mariane” de Musset, „Marie Tudor” de Hugo, și altele.

Alături de Madeleine Robinson joacă actorii Michel Demeine, Daniel Lebun, Laurent Fouquet, Jacques Salan. Regia spectacolelor o semnează François Darbon și Jean-Laurent Cauchet.

Cronicile apărute în presa sovietică subliniază arta rafinată a protagonistei și a partenerilor ei, precum și fanazia punerii în scenă.

Cînd emisiunea e interesantă și piesa nu.

DISCURI

Istoria unui cîntec

Parisul a fost cucerit de cîntecul „Potiomkin”, scris și interpretat de Jean Ferrat. Muncitor constructor de cîteva ani ca un talentat compozitor și solist de muzică ușoară. Cîntecele lui sînt deosebit de îndrăgite de publicul de oameni simpli, care regăsește în ele durerea și bucuriile, grijele și preocupările lui.

Compozițiile lui Jean Ferrat — artist serios, convins de rolul social al artei și de responsabilitatea slujitorilor ei — figurează și în programul altor interpreți. Într-o emisiune de acum cîteva timp a televiziunii noastre, am făcut cunoștință cu unul din marile sale succese, „Ce bine e să trăiești”. Închinat interpretei Colette Aubry, care suferise un grav accident de automobil, cîntecul e un imn de slavă adus bucuriilor simple ale vieții cotidiene.

„Potiomkin” este al doilea cîntec care i-a fost inspirat compozitorului de un film. Anul trecut a fost bine primit de public un alt cîntec al lui, care s-a născut după ce Ferrat a văzut filmul antinazist al lui Alain Resnais „Noapte și ceață”. Tînărul autor a făcut atunci următoarea profesiune de credință: „Anumite cuvinte trebuie spuse — și am să le spun, chiar dacă pentru a putea fi auzit le voi rosti în ritmul twistului”.

Tirajul discurilor cu cîntecul „Potiomkin” e foarte mare. Succesul acesta a reactualizat interesul publicului pentru capodopera lui Eisenstein, a cărei premieră a avut loc acum patruzeci de ani. Multe ziare franceze — în special pentru tineret — au publicat ample articole consacrate filmului „Crucișătorul Potiomkin” și evenimentelor istorice reale care stau la baza lui.

Arta vitraliului are vechi tradiții în Letonia. Prestigiul lui este meritat pe care artiștii letoni l-au cîștigat în întreaga Uniune Sovietică le atrage un mare număr de comenzi. În momentul de față, de exemplu, la combinatul „Maxla” din Riga se lucrează la un vitraliu pentru un institut de cercetări științifice din Saratov.

arta

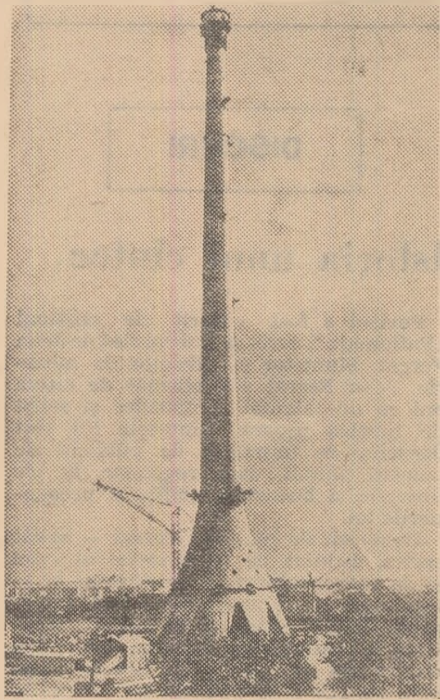
a

ARHITECTURĂ

De la piramida lui Keops
la colosul din Ostankino

Dintre cele șapte minuni ale antichității, șase au fost monumente arhitectonice, orizontale, iar trei au fost construcții înalte (piramida lui Keops, farul din Alexandria și colosul postat la intrarea portului Rodos). Înălțimea monumentului funerar al lui Keops n-a fost depășită vreme de 4 000 de ani.

Construcțiile înalte din antichitate și evul mediu au fost concepute, aproape fără excepție, pentru preamărirea unor oameni considerați zei sau a unor zei imaginați cu chip de oameni. Numai spre sfârșitul evului mediu s-au construit unele edificii „laice” — mai ales foisoare de foc sau turnuri de primării — care se luau la întrecere cu turnele bisericilor. Rezultatele erau însă

Turnul televiziunii, cea mai înaltă construcție a Moscovei.

limitate, căci în condițiile construcțiilor de piatră înălțimea de 160 metri nu putea fi întrecută decât cu prețul unor dificultăți extraordinare. Pentru a o depăși, a fost nevoie de un nou material de construcție — oțelul. Inginerul francez Gustave Eiffel a dublat dintr-odată recordul de înălțime al construcțiilor, creind senzația expoziției mondiale de la Paris din 1889: turnul Eiffel, înalt de 300 metri.

Calitățile lui sint atât de remarcabile, încât — cu trei sferturi de veac mai târziu — constructorii turnului de televiziune de la Tokio au considerat Eiffel drept modelul cel mai demn de urmat. Într-adevăr, el a devenit util atunci când, o dată cu răspândirea radioului, s-au instalat acolo antenele primului post de emisie francez.

Între timp, în Statele Unite ale Americii, considerente economice au dus la creșterea înălțimii construcțiilor, urmare a prețurilor foarte mari ale terenurilor. Structura portantă a zgirilor constă din traverse de oțel îmbinate la început prin nituire iar apoi prin sudură, spațiile dintre ele fiind umplute cu panouri de beton armat. Această metodă combinată a oferit posibilitatea ca Empire State Building din New York, până în prezent cea mai înaltă clădire din lume, să atingă o înălțime de 442 metri. Mult timp s-a crezut că această înălțime — lipsită până la urmă de rentabilitate — nu va fi întrecută de nimeni.

Abia în ultimii ani a apărut un factor nou care contribuie la obținerea unor noi recorduri de înălțime: televiziunea. Se știe că undele ultracurte, folosite pentru transmiterea programelor TV, se răspândesc la fel ca razele de lumină. Dacă în drumul lor se ridică un munte sau o clădire, în spatele acestui obstacol apare o zonă de „umbră”, unde recepția este mult diminuată sau chiar imposibilă. Din această cauză antenele de emisie ale posturilor de televiziune sint așezate în locuri cât mai înalte, pe virfuri de munte, iar în regiunile de câmpie pe turnuri înalte, pentru a permite recepția pe un teritoriu cât mai întins. Tehnica de transmitere a televiziunii presupune existența unei legături directe între antenă și postul de emisie, de aceea este indicat ca ele să fie așezate în același loc.

În ultimii ani s-au construit în toate părțile globului numeroase turnuri de televiziune cu înălțimi între 150 și 300 metri și cu forme caracteristice. Marea lor majoritate nu se termină într-un virf ascuțit, ci într-un „cap” lătit, cu mai multe etaje. Aici se instalează postul de emisie și tot aici lucrează personalul. Deasupra „capului” se înalță turnul propriu zis de oțel, unde își găsesc locul nu numai antenele de televiziune, ci și o serie de antene pentru transmisiile de radio și radio-telefonie pe unde ultracurte. Și cum construirea unui asemenea turn implică cheltuieli destul de însemnate, se combină utilul cu agreabilul: în „capul” turnului se instalează de obicei un restaurant care oferă totodată o frumoasă priveliște asupra împrejurimilor.

Cea mai înaltă construcție din lume este actualmente turnul de televiziune ridicat în apropierea orașului american Columbus (statul Georgia), a cărui antenă se înalță la 533 metri deasupra solului.

În cartierul Ostankino, din nordul Moscovei, se ridică însă în prezent un turn care va fi cea mai înaltă construcție din beton armat din lume. S-a ajuns deja la înălțimea de 320 metri, urmând ca la sfârșit înălțimea să fie de 525 metri. Construcția de beton va depăși partea respectivă a turnului din Columbus, deși partea superioară, din oțel, cu virful antenei, va fi mai scurtă cu opt metri. Structura turnului de beton armat, având 400 metri, va fi alcătuită din patru mănunchiuri de sîrme de oțel; fiecare mănunchi va fi compus din cite 44 de legături și fiecare legătură din 24 fire groase de 3 milimetri. Turnul se sprijină pe niște picioare asemănătoare unor palme cu degetele întinse, sub care se va adăposti o clădire cu opt etaje, cuprinzând încăperile de manipulare și hala ascensoarelor. Sus, la „cotele” de 250 și 350 metri se vor afla două restaurante, iar lângă restaurantul superior vor fi așezate posturile de emisie. Viteza celor patru ascensoare rapide va fi de 7 metri pe secundă (25 kilometri pe oră), iar ca nu cumva cablul ascensorului să se „agațe” de construcția turnului, comanda lui se va face fără fir, printr-o instalație teleghidată, unică în lume.

Sub acțiunea vîntului, virful construcției, înalte de 400 metri, va face oscilații cu o amplitudine mergînd pînă la 3,5 metri, iar virful aflat la 520 metri înălțime va devia de la verticală cu 7 metri. Dar nu numai vîntul va provoca deplasarea celui mai mare „ac” din lume, ci și soarele. În zilele reci, dar însorite, latura bătută de soare a turnului se va dilata, iar partea umbră se va contracta și datorită mișcării materiei în sensuri opuse se vor produce tensiuni importante în structura turnului. Iarna, chiar și răsuflarea constructorilor a ridicat probleme dificile de rezolvat: datorită diferenței de temperatură dintre înălțimea atinsă și sol, vaporii de apă conținuți în aerul expirat de muncitori se transformă în gheață, care alunecă de-a lungul pereților, căzînd la sol. În zilele geroase se string astfel peste două tone de gheață la picioarele turnului.

Construcția, care va bate recordul mondial de înălțime, va fi terminată pînă la 7 noiembrie 1967, data celei de a cincizecea aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Este probabil că în viitor nu se vor construi turnuri de televiziune mai înalte. Căci cu ajutorul sateliților artificiali transmiterea programelor pe unde ultracurte se va face în condiții mult mai bune și mai economice decît cu ajutorul unor asemenea instalații.

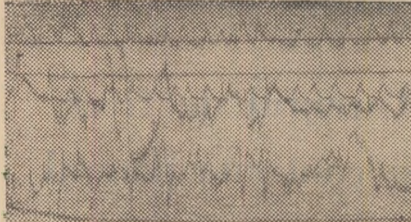
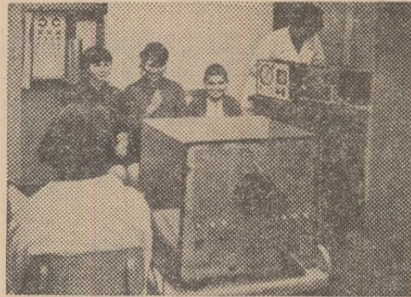
FIZIOLOGIE

Copilul în fața
micului ecran

Cu fiecare zi televiziunea pătrunde tot mai adînc în viața noastră cotidiană. În multe case televizorul a devenit de-a dreptul membru de familie, sfetnic bun, interlocutor vesel și prie-

ten. Dar pe lângă această latură pozitivă, în ultima vreme el ridică o problemă, am putea spune, alarmantă. Este vorba de numărul de ore petrecute zilnic în fața micului ecran. Dă naștere mai ales la preocupări faptul că adolescenții și copiii își ocupă o mare parte din timp cu emisiunile de televiziune.

Problema influenței televizorului asupra psihicului copilului preocupă în egală măsură pe părinți și pe savanți. În ultima vreme se întreprind tot mai multe studii menite să găsească soluția cea mai reușită pentru această proble-

Inregistrările aparatelor indică reacția copiilor în fața micului ecran.

mă. În urma unor cercetări efectuate la Institutul de igienă a copiilor și adolescenților din Moscova, specialiștii au desprins citeva concluzii pe care vi le prezentăm pe scurt în cele ce urmează.

Medicii sint de părere că în momentul de față copiii își petrec inadmisibil de mult timp în fața micului ecran. Din această cauză școlarii, de pildă, sint în permanență o boseală pricuită pe de o parte de solicitarea exagerată a intelctului, pe de altă parte de șederea timp îndelungat în aceeași poziție. Studiul fiziologic au arătat că vizionarea emisiunilor de televiziune îndată după terminarea lecțiilor înseamnă acumulare de boseală. Această boseală este deosebit de dăunătoare intrucit sint solicitate aceleași sectoare ale creierului care au lucrat și în timpul lecțiilor. Iar de pe urma supraîncălzirii creierului cu impresii, copilul devine mai nervos și are somnul agitat.

Pentru prevenirea acestui rău, colaboratorii institutului moscovit recomandă ca adolescenții și copiii să vizioneze programe de televiziune numai de două-trei ori pe săptămînă. Ideal ar fi să li se permită copiilor accesul la micul ecran mai ales duminicile, în zilele de sîrbătoare și în vacanțe. După părerea cercetătorilor de mai sus, preșcolarii pot sta la televizor cel mult 30 de minute, școlarii pînă la 12 ani — o oră, iar școlarii mai mari ceva mai mult.

Dar cu aceasta studiile nu s-au încheiat. Folosind metode moderne, Institutul de igienă a copiilor și adolescenților din Moscova organizează noi experimente. Nu va trece poate prea mult timp și vă vom face cunoscute alte recomandări menite să preîntîmpine boseala la copii.

— Emisiunea „Învăț să desenezi” a luat sfîrșit...

Știință

BOTANICĂ

Vă place biftecul
de ciuperci?

În ultimii ani s-au scris multe despre perspectivele pe care le deschid așele pentru potolirea nevoii — în continuă creștere — de alimente a omenirii. Dar dacă obținerea și prelucrarea acestei imense flore marine ridică probleme pe care știința și tehnica actuală nu le-au rezolvat, există o altă categorie de plante inferioare, mult mai accesibile: ciupercile. După cum dovedesc o serie de cercetări recente, ele sint capabile să furnizeze o mare parte din substanțele pe care le aduce în alimentație carnea.

De altfel, conform unor concepții moderne, între animale și ciuperci există o strînsă înrudire. Să ne explicăm. Susținătorii acestor concepții împart lumea vie în două așa numite „serii”: seria verde și seria incoloră. Cea dintîi cuprinde toate formele vegetale a căror existență se bazează pe minunatele procese chimice realizate cu ajutorul clorofilei. Seria incoloră include organismele care se hrănesc cu plantele din seria verde, indiferent dacă aceste organisme sint animale sau vegetale. Prin urmare, între un bou care paște iarbă și o ciupercă dezvoltată pe seama unor vegetale intrate în putrefacție nu ar exista — din acest punct de vedere, evident — nici o deosebire. Nu mai rămînea decît un pas pînă la concluzia că nici între carnea de vită și ciupercă luată ca aliment nu sint diferențe prea mari.

Și pasul a fost făcut cu concursul analizei chimice. Ciupercile comestibile aparțin, în majoritatea lor, clasei basidiomicetelor, care numără nu mai puțin de 15 000 de specii. Examineate în laborator, diferitele reprezentante ale acestei clase au dat rezultate foarte apropiate. S-a constatat, de pildă, că substanțele azotate — componentele cele mai importante ale cărnii în ceea ce privește nutriția omului — sint în proporție mare: aproximativ 35 de grame la kilogramul de ciuperci uscate (uscarea înseamnă, în cazul de față, eliminarea completă a apei, care reprezintă 90 la sută din greutatea totală a unei basidiomicete). Celelalte componente, raportate tot la kilogramul de ciupercă uscată, sint în ordine: glucidele sau zaharurile (10—18 gr), substanțele minerale (8 gr.) și lipoizii fosforați sau grăsimile (0,2—1,5 gr).

Fără îndoială, nu există o deplină identitate între carne și ciuperci, nici în cel al valorii nutritive. Dar promotorii „biftecului de mînatărci” sustin că e suficient să se adauge unei asemenea mîncări o cantitate mică de alge, pentru ca diferențele față de carne să se șteargă cu desăvîrșire.

Oricum, un lucru este incontestabil, chiar pentru cei care se arată sceptici față de un asemenea „erzaț”: o friptură sau un rasol de ciuperci costă incomparabil mai ieftin decît aceleași bucate, preparate din carne de vită sau porc. Faptul are o deosebită importanță pentru sutele de milioane de locuitori ai Terrei pe care jaful multiseclar al colonialismului îi condamnă și azi la o foamete cronică.

ISTORIE
CONTEMPORANĂUltimul deținut
de la „Spandau“

În urmă cu două săptămîni au părăsit închisoarea „Spandau“ din Berlinul occidental doi dintre marii criminali de război nazisti, Baldur von Schirach și Albert Speer. Se împlinesc exact douăzeci de ani de la data de 30 septembrie 1946, cînd se pronunțase sentința în procesul de la Nürnberg.

În boxa acuzaților s-au aflat atunci douăzeci și unu de conducători ai „milenarului“ Reich nazist. Firesc ar fi fost ca toți să fie pedepsiți cu moartea: crimele lor însinguraseră omenirea, depășind în oroare tot ceea ce cunoscuse istoria pînă atunci. Dar reprezentanții Statelor Unite și Marii Britanii în tribunalul internațional au argumentat că unii erau mai puțin vinovați decît alții și că deci sentința trebuia să fie nuanțată. Reprezentanții Uniunii Sovietice și Franței — țări care suferiseră direct și crîncen de pe urma ocupației hitleriste — au ripostat că între niște asasini de asemenea calibru nu se mai pot face diferențe aritmetice și că cel care are pe conștiință o mie de vieți nu este mai inocent decît cel care a ucis de zece mii de ori. Voturile împărțindu-se în mod egal, cuvîntul hotărîtor l-a avut președintele tribunalului, care dispunea de un vot suplimentar pentru astfel de împrejurări. Rezultat: 11 condamnați la moarte, 3 achițați și 7 pedepsiți cu detențiune pe diferite termene.

Vreme de zece luni s-a căutat pentru ei o temniță. Pînă la urmă a fost aleasă o enormă clădire gotică, înconjurată de un zid de zece metri înălțime și dominată de nouă turnuri de pază, prevăzute cu mitraliere. Situată în sectorul de ocupație britanic din Berlinul occidental, închisoarea are 600 de celule

zece ani de pedeapsă, a părăsit „Spandau“ și Doenitz, care de atunci începea a deveni una din „podoabele“ vii ale mitingurilor neonaziste.

Cei trei rămași în temniță se bucurau de un regim care nu suferă nici o comparație cu cel rezervat de către nazisti victimelor. Iată programul unei zile: 7,30 — micul dejun, 8—11,45 — lucru, 12—12,30 — dejunul, 12,30—14 — odihna, 14—16,45 — lucru, 17 — cina, 22 culcare. Cele șapte ore și jumătate cotidiene de „muncă“ nu semănau nici ele, cituși de puțin, cu ucigătoarea trudă la care erau supuși prizonierii lagărelor de concentrare: criminalii de război căpătaseră un mic lot de pămînt, pe care cultivau... legume și flori.

Cine sînt cei doi condamnați care și-au recăpătat libertatea la 30 septembrie? În vîrstă de 59 de ani, Baldur von Schirach, student întîrziat și poet ratat, s-a înscris în partidul național-socialist încă de cînd avea 18 ani, devenind foarte repede șeful tineretului cu zvastică și apoi *gauleiter* al Austriei. Acestea au fost principalele capete de acuzare împotriva lui la Nürnberg. Dar, așa cum declara cu numai trei zile înainte de eliberarea lui fostul procuror-adjunct al Statelor Unite la acest proces, Robert Kempner, „dacă am fi știut atunci ceea ce știm acum, von Schirach ar fi fost condamnat la moarte“. În realitate, încă din 1946, numeroși martori arătaseră că sute de mii de cetățeni ai Austriei au fost omorîți din ordinul lui și că von Schirach era în egală măsură de culpabil ca și ceilalți acuzați.

În timpul cît a stat închis, în familia fostului cîrcac al lui Hitler s-au produs două evenimente: în 1953, soția lui a cerut divorțul (ceea ce se pare că nu

În fața închisorii „Spandau“, garda sovietică preia schimbul de la garda franceză.

și o sinistru tradiție: aici erau „găzduiți“ prizonierii politici ai Germaniei hitleriste în tranzit spre lagărele de exterminare. Din loc în loc se mai pot vedea și astăzi cîrligele de care au fost spînzurați mulți dintre ei.

La 18 iulie 1947, cei șapte condamnați au părăsit închisoarea din Nürnberg. Era ora patru dimineața. Șapte ceasuri mai tîrziu, mașinile poliției, puternic escortate, îi aduceau în curtea de la „Spandau“, unde deținuții au avut de trecut prin trei uși blindate înainte de a ajunge la celulele lor.

Cînd gardianul-șef care le împărțea uniforme de prizonieri, a strigat: „Numărul 1!“, Rudolf Hess, fostul adjunct al lui Hitler, a făcut un pas înainte. Dar a avut o surpriză dezagreabilă, de pe urma căreia nu și-a revenit, după cît se pare, multă vreme: nr. 1 era Baldur von Schirach, fostul conducător al tineretului nazist, condamnat la 20 de ani închisoare. Urmău în ordine: amiralul von Doenitz (condamnat la 10 ani), Constantin von Neurath, fostul „protector“ al Boemiei și Moraviei (15 ani), amiralul Raeder (detențiune pe viață), Albert Speer (20 ani), Wilhelm Funk, fostul director general al Băncii Reichului, (detențiune pe viață) și — ultimul — Rudolf Hess (detențiune pe viață).

Dar nu toate sentințele au fost respectate. Neurath a fost eliberat în 1954, Raeder în 1955, iar Funk în 1957. Toți trei au murit la scurtă vreme după ieșirea din închisoare. La expirarea celor

l-a afectat peste măsură), iar în 1960 i-a murit o mătușă, stabilită de mult în S.U.A., care i-a lăsat ca moștenire o uzină de locomotive din statul Pennsylvania.

Dar von Schirach este și așa un om bogat: nimeni nu s-a atins de vila lui cu 28 de camere din Bavaria și, încă înainte de a ieși din închisoare, a încheiat cu o revistă vest-germană de mare tiraj un contract în valoare de 500.000 de mărci, pentru a-și publica memoriile în paginile ei.

Albert Speer, de profesie arhitect, a început prin a fi organizatorul giganticele parazi ale „cămășilor brune“ la Nürnberg, Berlin și în celelalte orașe ale Germaniei. Mai tîrziu, el a devenit șeful organizației „Todt“, în cadrul căreia au muncit și pierit, asemenea sclavilor din Egiptul antic, milioane de locuitori ai țărilor cotoprite de hitleriști. În plus, el a condus industria de armament a Germaniei naziste, începînd din 1937 și pînă la capitularea ei.

La procesul de la Nürnberg, Speer nu s-a sfiit să declare cu trufie: „Dacă n-aș fi fost eu, războiul ar fi luat sfîrșit prin 1942—1943“. Ceea ce înseamnă că lui îi revine răspunderea pentru anii suplimentari de măcel și distrugere prin care a fost nevoită să treacă omenirea. După ce relatează în presa din R.F. Germană se pare că cel pe care însuși fîhrerul îl considera „una din cele mai utile minți“ din anturajul lui, va deschide în curînd un mare birou de arhitectură.

Incepînd, deci, de la 1 octombrie, la „Spandau“ nu a mai rămas decît un singur mare criminal de război: Rudolf Hess. Este omul pe care Hitler l-a desemnat, la începutul ostilităților, drept succesorul lui, în eventualitatea că va „cădea în luptă“. Este omul care, în 1941, a trecut cu avionul în Marea Britanie pentru a propune încheierea nu numai a păcii, ci și a unei „sfinite alianțe“ anglo-germane, în ajutorul atacului mișlelesc împotriva Uniunii Sovietice. Este omul care a reușit să înșele nenunțați psihiatri americani și britanici, făcîndu-i să creadă că e nebun, pînă ce el însuși a declarat că-și bătuse joc de ei.

În ultima zi a procesului de la Nürnberg, Hess, care pînă atunci păstrase o desăvîrșită tăcere, s-a ridicat pentru a face o declarație de devotament memoriei lui Hitler. Referindu-se la perioada cînd fusese unul dintre conducătorii Reich-ului nazist, el a spus: „Chiar dacă aș putea, n-aș vrea să șterg această epocă din viața mea. Nu regret nimic!“

Așa gîndeau de fapt și ceilalți criminali de război. Hess a crezut că, adoptînd tactica cinismului, va produce o impresie mai bună. În parte a reușit, salvîndu-și capul. În parte a eșuat, rămînînd ultimul deținut.

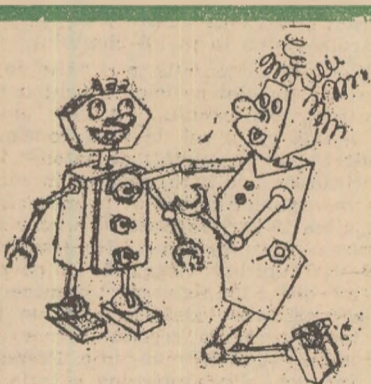
ASTRONOMIE

O stea
care nu mai pulsează

Un fenomen surprinzător pentru astronomi este existența unor stele a căror strălucire variază în timp la intervale foarte scurte — zile sau chiar ore. Multă vreme s-a crezut că este vorba de cazuri anormale. De cîțiva ani se știe, însă, că, în afară de rare excepții, „nestatornicia“ stelelor reprezintă o etapă normală a evoluției lor, care se instalează atunci cînd în interiorul astrului producția de energie devine nestabilă.

Este îndeobște cunoscut că energia stelară provine din reacții nucleare, mai cu seamă din transformarea nucleelor de hidrogen în nucleu de heliu, cu care ocazie se nasc și radiațiile electromagnetice. Acest imens laborator atomic este, însă, obligat să-și întrerupă activitatea — sau mai bine zis să se reprofileze, după cum vom vedea mai jos — în momentul în care a epuizat hidrogenul, ceea ce se întîmplă după 10—100 milioane sau chiar cîteva miliarde de ani. Nemaîntîlnind opoziția radiațiilor, care compensează forța gravitației, și nici pe a gazelor, materia stelară se prăbușește atunci spre interior ca o minge dezumflată brusc. Creșterea de temperatură care însoțește această catastrofă declanșează un nou proces nuclear ce duce de la heliu la carbon dînd și un surplus mare de energie. Steaua se dilată rapid și după un timp începe să pulseze vreme de 1000 sau poate 100 000 de ani — nu se știe încă precis cît. În orice caz, se știe, pulsațiile ar trebui să se atenueze foarte încet, chiar dacă ceea ce le provoacă și deci ceea ce determină variația în strălucire ar înceta subit.

Părea, deci, imposibil ca o astfel de stea să-și curme dintr-o dată activitatea. Și totuși, s-a ivit un asemenea caz: RU Camelopardalis din constelația Girafei, o stea pulsatorie cu perioada de 22 zile a împietrit. În numai un an și jumătate, amplitudinea oscilațiilor a scăzut atît de mult încît steaua apare practic nemișcată. Camelopardalis reprezintă o senzație în astrofizică, căci a realizat ceea ce teoretic era imposibil. Specialiștii de pretutindeni se întrebă cum se va comporta ea în viitor.

— Copil neascultător ce ești, iar nu ți-ai încheiat nasturii!

TEHNICA

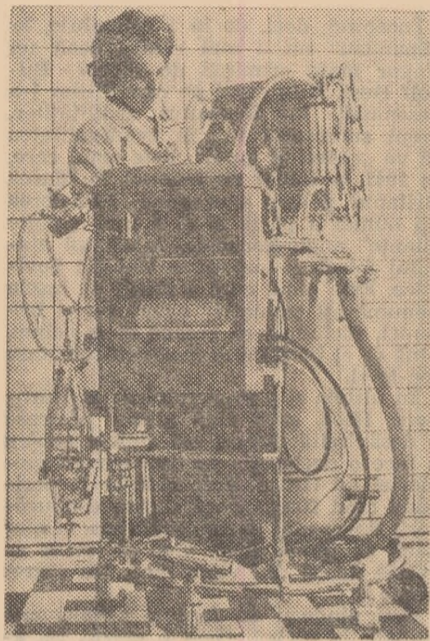
ELECTRONICĂ

Generatoare
cu semiconductori

Minunate instrumente ale electronicii moderne, semiconductorii se lovesc, actualmente, de problema hiperfrecvențelor. Emisia continuă de microunde cu puteri interesante din punct de vedere practic, rămîne, pentru moment, apanajul tuburilor. Cu toate acestea, cercetările întreprinse în marile laboratoare electronice sînt îndreptate în mod activ și continuu spre punerea la punct a unor generatoare de microunde cu frecvență extrem de mare, realizate din corpuri solide.

În ultimul timp, potrivit unor rezultate date publicității, o echipă de cercetători specializați în problemă a reușit să construiască un dispozitiv cu arseniură de galiu, care produce continuu unde de 12 000 megacicli, adică cu o frecvență dublă față de cele obținute pînă acum. Pentru aceasta cercetătorii au folosit interacțiunea dintre „electronii calzi“, fenomen studiat și cunoscut de fizicieni. Într-un semiconducteur electronii sînt supuși, în absența oricărei tensiuni electrice, unei agitații termice aleatorii, potrivit mișcării browniene. Dacă însă, dimpotrivă, este aplicat un cîmp electric, atunci electronilor le este conferită o viteză de derivă, energia cinetică adăugîndu-se celei provocate de obișnuita agitație termică. Totul se desfășoară în așa fel, ca și cum particulele în solid ar fi supuse unei agitații termice superioare. Cînd energia atinge o valoare de același ordin cu cel al agitației termice, electroniștii folosesc expresia de „electroni calzi“, ceea ce, evident, nu-i decît un simplu mod de a vorbi, deoarece viteza suplimentară a electronilor nu este de origine termică.

Important este faptul că interacțiunea electronilor excitați de cîmpul electric poate da naștere la microunde în gama hiperfrecvențelor. Efectul este extrem de simplu de obținut. E suficientă aplicarea unui voltaj slab la un cristal de arseniură de galiu, a cărui grosime se măsoară în miimi de milimetru. Dar unele dificultăți de ordin tehnologic împiedică folosirea acestui fenomen la construirea generatoarelor de microunde. Se ridică mai ales problema foarte delicată a evacuării căldurii produse în cristal de efectul Joule. Cercetătorii sînt, însă, de părere că aceste dificultăți vor putea fi rezolvate în viitor. Atunci, tehnicii îi vor fi puse la dispoziție generatoare cu frecvență extrem de mare pe bază de semiconductori — cu alte cuvinte în același timp miniaturizate și extrem de robuste.

Specialiștii sovietici au realizat de curind un rinichi artificial cu dializorul mult perfecționat față de vechiul aparat. În noul dializor, compus din două blocuri independente, singele se purifică de produsele metabolismului. Aparatul poate fi folosit nu numai în tratamentul insuficienței renale acute, ci și în vindecarea unor procese cronice. Și dispozitivul de pompare al „rinichiului” a suferit unele perfecționări. Un alt dispozitiv special, montat în aparat, permite introducerea medicamentelor necesare în organismul bolnavului. În general, construcția aparatului a fost simplificată.

TEMĂ DE SEZON

Prevenirea rahitismului

Rahitismul este o boală caracterizată prin deformări ale oaselor copilului și tulburări ale principalelor procese metabolice din organism, în special a metabolismului fosfo-calcic. În rahitism această tulburare interesează mineralizarea oaselor, în perioada de creștere cea mai activă, adică în primii doi ani de viață.

Prevenirea rahitismului este de aceea o datorie pentru fiecare părinte. Ea se axează în primul rând pe regimul alimentar. În primele 4 luni de viață se va prefera alimentația la sân, apoi se adaugă treptat sucuri de fructe și legume de la 3 luni, diversificarea cu făinoase cu lapte, supe și pireuri de legume la 4-5 luni, introducerea fructelor, a untului și brânzei de vaci de la 6 luni, introducerea cărnii și a gălbenușului de ou de la 8 luni, înfărcarea după 8-9 luni. În caz că copilul este alimentat artificial (lapte de vacă, lapte praf) se vor prefera preparatele acidulate de lapte, iar laptele de vacă nu va depăși la sugar cantitatea totală de 600-700 g în 24 de ore.

Mijloacele naturale în profilaxia rahitismului sînt băile de aer și soare. Trebuie știut că în regiunile insorite ale tropicelor rahitismul este necunoscut. În schimb în orașele industriale, unde perdeaua de vapori, fum și praf din atmosferă reține 40% din razele ultraviolete, rahitismul cunoaște o mare frecvență. Ferestrele și îmbrăcămintea copilului împiedică, de asemenea, pătrunderea razelor ultraviolete. De aceea, deschiderea largă a geamurilor și o îmbrăcămintă potrivită anotimpului se impun pentru ca aceste raze să poată pătrunde pînă la pielea copilului.

Dar nici alimentația, nici băile de aer și soare nu sînt suficiente pentru prevenirea rahitismului. Astfel laptele de mamă ca și cel de vacă conțin cel mult 60-80 de unități de vitamină D₂ (antirahitică) la litru, ceea ce înseamnă că un sugar ar trebui să primească zilnic circa 10 litri de lapte (!) pentru acoperirea nevoilor sale. Necesarul de 500-800 unități vitamină D₂ pe zi se obține din administrarea vitaminei pe cale medicamentoasă, care se va face pe toată perioada sezonului rece, din octombrie pînă în mai-iunie. Prematurii începînd din săptămîna a treia sau a patra, iar ceilalți sugari din primele patru sau șase săptămîni de viață, vor primi 4-5 picături din vitamină D₂. Aceasta se găsește la farmacia în fla-

coane de 10 ml, o picătură corespunzînd la 500 unități.

Asocierea vitaminelor A și C și a calciului întărește acțiunea antirahitică a vitaminei D₂.

În doze „de șoc” vitamina D₂ se poate administra prin injecții sau pe cale bucală cîte 200 000 u. la o lună — o lună și jumătate interval, în sezonul rece.

Profilaxia rahitismului va continua sub una din aceste forme și în anul al doilea și al treilea de viață al copilului.

Dr. P. Popov

LEXICON MEDICAL

Gammaglobulinele

Singele este un lichid complex în care sînt suspendate elemente solide — globulele sau celulele sangvine. Dacă singele este împiedicat să se coaguleze prin mijloace speciale, atunci celulele sale se depun, separîndu-se de componenta lichidă. Aceasta se numește plasmă și conține, pe lîngă un procent însemnat de proteine, numeroase alte substanțe organice și anorganice dizolvate, substanțe nutritive și de excreție, anticorpi și hormoni.

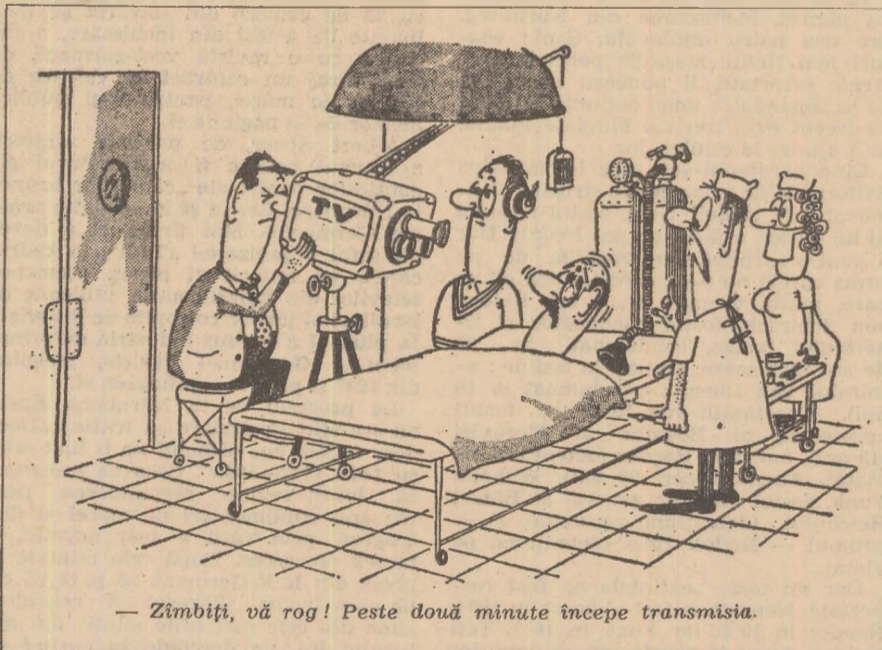
Cifra proteinelor totale din plasma sanguină și proporția dintre cele trei categorii de proteine — albumina, globulina și fibrinogenul — variază de la specie la specie, dar rămîne relativ constantă la indivizii din aceeași specie. Printr-o metodă de laborator folosită în mod curent astăzi, numită electroforeză (adică migrarea particulelor într-un câmp electric spre catod sau anod), diversele proteine sînt separabile pe baza vitezei și direcției mișcării lor.

Prin aceste metode, a putut fi separată gamma-globulina*, una dintre cele mai importante fracțiuni ale proteinelor din serul sanguin. Substanțele imune (anticorpii) care determină rezistența organismului față de diferite infecții (difterie, gripă, rujeolă, hepatită infecțioasă etc.) sînt constituite din gamma-globuline. Iată de ce gamma-globulinele separate de celelalte fracțiuni proteice din plasma umană și concentrate prin precipitare cu alcool (metoda Cohn) sînt astăzi utilizate pe scară largă ca mijloc de imunizare artificială împotriva unei serii de afecțiuni, avînd proprietatea de a împiedica apariția acestor boli dacă sînt injectate înainte sau imediat după contactul infectant. Imunitatea pe care o conferă gamma-globulinele este însă mai scurtă decît vaccinarea clasică, ea durînd în medie 2-3 săptămîni de la administrarea lor.

Recent, gamma-globulinele au fost utilizate cu bune rezultate în tratamentul unor boli alergice, cum sînt astmul alergic, rinoфарingitele alergice, eczema, urticaria, utilizîndu-se în acest scop doze mari de 10-18 ml injectate la 7-15 zile, 3-4 injecții. Dacă fenomenele alergice reapar, injecțiile cu gamma-globulină se pot repeta la 4-5 luni, asociîndu-le eventual și corticoterapia (tratamentul cu cortizon).

În arsenalul mijloacelor moderne de prevenire și combatere a bolilor infecțioase, gamma-globulinele reprezintă

* Pentru individualizarea celor trei fracțiuni globulinice din plasma sanguină s-au folosit primele litere ale alfabetului elin: alfa, beta și gamma.

— Zimbiți, vă rog! Peste două minute începe transmisia.

astăzi unul dintre medicamentele imunizante cu utilizare din ce în ce mai largă.

Dr. D. Gorozov

E BINE SĂ ȘTIM

Durerile de șale

Medicului i se prezintă deseori bolnavi care acuză dureri de șale (lombare). Durerile lombare, pe lîngă semnul cel mai supărător și mai evident al durerii, pot fi însoțite și de alte simptome locale sau generale, în funcție de cauza care a provocat boala. Astfel, pot apare: febra, tumefacția locală, diferite grade de alterare a funcției articulare pînă la imposibilitatea mișcării, deformări ale regiunii, schimbări de poziție a componentelor osoase sau articulare etc.

Cel mai adesea durerea de șale apare ca urmare a unui reumatism acut sau cronic, a unor afecțiuni de natură osoasă avînd sediul în coloana vertebrală și mai ales în porțiunea ei bolnavă, cum e cazul spondilozei, spondilitei, herniei de disc, traumatismului vertebral etc. Alte cauze țin de unele afecțiuni ale organelor interne, care pot include și durerile de șale printre celelalte simptome caracteristice bolii respective, așa cum se întîmplă în litiaza renală și biliară, în unele boli ginecologice, de plămîni, neurologice și altele.

Dureri de șale adesea intense se întîlnesc în inflamațiile masei musculare de la nivelul regiunii lombare datorite oboselii, ridicării unei greutăți („lombalgia de efort”) sau răcelii („lumbago”) care cedează în general relativ ușor.

Lumbago-ul, durerea musculară localizată în regiunea lombară care apare în urma expunerii la frig, umezeală sau curenți de aer, este forma cea mai frecventă a durerilor de șale. Orice mișcare de aplecare sau de întindere accentuează durerea sau face imposibil efortul. Chiar mișcările în pat devin dureroase.

Criza de lumbago ține în general cîteva zile, dar, uneori, durează și cîteva săptămîni. Ea poate apărea independent sau în cadrul unei infecții generale (viroze, gripă) sau infecții de focar (amigdalită, granulom dentar etc.).

Tratamentul crizei de lumbago constă în primul rînd în repaus absolut la pat pe un plan fix (pat fără arcuiri) pînă la calmarea durerilor și căldură locală. Ridicarea din pat se va face după strîngerea cu un briu în jurul șalelor.

Tratamentul medical se axează pe combaterea durerii prin antinevralgice sau aspirină (0,5 g. de patru ori pe zi) sau piramidon (0,3 g. de 8 ori pe zi). Adesea sînt necesare infiltrații cu novocaină 0,25% (60 — 80 ml) sau xilină. Se adaugă vitamina B₁ (25 — 100 mg intramuscular) și acetilcolină injectabilă.

Metodele fizioterapice sînt adesea utile: diatermie, raze ultracurte sau röntgenterapie (2 — 3 sedințe).

La durerea de șale, chiar sub forma obișnuită de lumbago, indicînd adesea o suferință disco-ligamentară provocată prin degenerescența discului vertebral, este necesară, pentru un diagnostic precis, radiografia coloanei vertebrale.

Este de la sine înțeles că și în acest caz, ca și în alte afecțiuni, manevre intempestive sau neglijarea bolii pot duce la agravări sau complicații periculoase.

Dr. Z. A. Barski

Poșta medicului

ARSENESCU — Alba-Iulia: Ne pare foarte bine că sfatul nostru v-a ajutat. În legătură cu problema pe care o ridicați acum, avem prea puține elemente pentru a vă da o indicație. De pildă în asemenea situații, fumatul poate fi o cauză. Dar și alți factori pot contribui la menținerea iritației. În orice caz trebuie să perseverați cu vizitele la medicul dv. specialist de la policlinica teritorială.

A. C. — Urziceni: Sînteți pe deplin sănătos. Nu trebuie să vă faceți nici o grijă. Situații ca cea descrisă de dv. nu există ca suferință organică. Vă emoționați prea mult și nu v-ați obișnuit. Cu răbdare și perseverență se trece ușor peste asemenea neajuns. Pînă atunci faceți un tratament cu tonifiante ale sistemului nervos (vitamina B₁, fortiss, fosfobion, stricinină) și tranchilizante seara, de tipul napotonului, sub supraveghere medicală.

O. S. — Timișoara: Nu vă creați probleme inutile și nici nu motivați unele deficiențe prin așa-zisele consecințe ale unei boli, care realmente nu există. Dacă dorința de activitate este efectivă atunci nimic nu vă împiedică să vă bucurați din plin de viață. Desigur, ați putea lua, așa cum v-a indicat medicul, Benactizin 4 tablete pe zi, dar nu așteptați totul de la medicamente.

SILE D. Vaslui: Miasnikov, unul dintre marii cercetători sovietici pe tărîm medical, este de părere că fericirea obținută prin căsătorie ar fi unul din factorii care contribuie la menținerea sau normalizarea tensiunii arteriale în multe cazuri. Așa că, încercați cu curaj acest... tratament. La 25 de ani, nu aveți voie să nu aveți voință!

ANA — Lugoj: Este adevărat, unii viermi intestinali ca tenia solium (panglică), trichina, precum și tenia echinococcus se pot localiza prin „migrațiune” chiar și în inimă, dacă nu se iau din timp măsuri de tratament. Dar nu credem că acesta e cazul dv.

SANITAR — București: Vaccinul antileucoencefalitic este folosit deocamdată experimental numai în clinicile din Uniunea Sovietică.

M. BARBU — București: Tratamentul solicitat de dv. se aplică și la secția de neuro-psihiatrie a Spitalului, nr. 9 „Gh. Marinescu” din Capitală.

SIMA V. D. — Brăila: Aveți probabil o scolioză în „C” stîngă. Pentru corectarea ei este necesar să urmați un program de exerciții de gimnastică, de preferință la un dispensar de cultură fizică medicală sau după un manual. Vă recomandăm în acest sens capitolul respectiv din cartea „Cultura fizică și sănătatea” de Dr. Ion Drăgan, recent apărută în Editura Medicală.

CONSTANTINESCU MIHAI — Or. Gh. Gheorghiu-Dej; PIRVU IONEL — Mărășești: Citiți răspunsul dat sub Doru Seeler — Sibiu în nr. 35 al revistei noastre.

M. B. — Timișoara: Aparatele despre care întrebați au fost construite deocamdată numai în scopuri experimentale. După perfecționare, ele vor fi desigur puse la dispoziția celor interesați. Vă vom ține la curent în coloanele revistei.

V. P. — Hurezu: 1) Folcisteina preparată este folosită deocamdată în clinicile din Capitală pentru studiu. 2) Un articol despre Vitiligo am publicat de curind. Vom reveni mai încolo.

P. I. I. — Arad: Vă mărturisim că deși nu ne-ați influențat „telepatic”, cazul dv. este foarte interesant. Comunicați-ne noi amănunte și adresa.

CECILIA — ARAD: 1) Boala dv. nu poate avea nici o influență negativă asupra sarcinii. 2) Este greu de prevăzut evoluția maladiei în caz de sarcină, dar în mod normal ea nu se poate agrava dacă respectați obișnuitele prescripții igienico-dietetice.

(Continuare în pag. 11-a)

FRANȚA

Bonjour, Paris!

Oamenii care au creat gloria orașului lor rămân pentru veșnicie cetățenii lui. Deși dispăruți de mult, ei continuă să trăiască alături de cei vii. Ei se înalță în mijlocul pietelor în bronzul statuilor întimpinându-i deopotrivă pe copii, care abia învață să vadă și să meargă, și pe turiști, a căror rațiune de a fi este de a merge și de a vedea.

La mai puțin de patru ore după ce trecem prin fața lui Pușkin, Maiakovski și Gorki, pentru a ajunge la aeroportul Șeremetievo, poposim în orașul ilustru despre care Zola a spus acum aproape un secol: „In tinerețea mea grea, am locuit în mansarde de la periferie, de unde se putea vedea tot Parisul. Grandiosul oraș, nemișcat și indiferent, care era totdeauna acolo, în cadrul ferestrei îmi părea un confident tragic al bucuriilor și amărăciunilor mele. În fața lui am suferit de foame și am plîns; în fața lui am iubit, am încercat cele mai mari bucurii”.

Parisul de astăzi este departe de a fi un oraș imobil. Dimpotrivă, el se află într-o continuă mișcare, este un oraș nou, pe roți, care se deplasează în interiorul celui vechi; nenumărate, mașinile circulă ori sînt parcate pe ambele părți ale străzilor. Dacă benzina n-ar fi atât de bine rafinată, aerul ar fi irespirabil. Oamenii nu se asfixiază, dar platanii s-au sufocat și mor unul după altul, înălțându-și către cer crengile uscate. Avînd o constituție delicată, ei nu rezistă vieții moderne. Altfel stau însă lucrurile cu castanii roștii, împodobiți cu crengi viguroase, somptuos ornate cu flori albe, roz și roșii...

...Incepem vizita noastră pariziană cu Bastilia. În momentul de față, este o piață împodobită cu o coloană de 52 de metri, avînd în vîrf o statuie a libertății. Un mic efort de memorie ne duce în urmă cu șase secole, cînd Carol al V-lea a construit fortăreața ce trebuia să devină o închisoare politică. Explicația? După ce se temuse o vreme mai ales de inamicii din afară, monarhul își dăduse seama că ar trebui să-i fie frică mai degrabă de cetățenii lui animați de dragoste de libertate. Între zidurile fortăreței au fost aruncați Voltaire, Mirabeau, „Omul cu masca de fier”. La 14 iulie 1789, însă, insurgenții parizieni au luat cu asalt Bastilia, pentru ca apoi s-o dărîme pînă la temelii.

Facem un popas și la mormîntul Eroului necunoscut care se află sub Arcul de Triumf. În anul 1921 a fost dezgropat un cadavru dintr-o tranșee și transportat la Paris, pentru a fi înhumat în plin centrul capitalei. Fiecare mamă putea astfel crede că fiul ei e înconjurat de venerația generală, fiecare văduvă putea spera că e soțul ei...

Acum, turiști veniți din toate cele patru puncte cardinale își îndreaptă aparatele fotografice spre flacăra veșnică. Nimeni nu mai plînge, e prea mult de atunci!

...Turiștii inundă celebrul Champs Elysées. Ludovic al XIV-lea a fost încintat de acest apelativ mitologic, care desemnează locul unde sufletele celor drepti gustă fericirea supremă. Nu încapă îndoială că Regele-Soare îi avea în vedere mai cu seamă pe cei vii, mai puțin drepti dar bogați și nobili. În zilele noastre, însă, pe strada uriașă se poate plimba oricine.

Înaintînd pe Champs Elysées ajungem în Piața Concordiei, împodobită cu statui de marmură, care reprezintă

orașele Franței. Fiecare statuie este îndreptată cu fața către orașul pe care-l simbolizează: Marsilia, Lyon, Lille etc. — în total opt la număr.

Ghidul, nu știu pentru a cita oară, aduce vorba cu bună știință despre curtoazia franceză.

— În timp ce urca pe eșafod — arată el — Maria Antoaneta, care-l călcase din greșeală pe picior pe călău, i-a

Seara, pe Boulevard des Italiens.
Foto: V. Ghende-Rote

spus: „Scuză-mă, domnule, n-am făcut-o intenționat...”

Mai tîrziu, referindu-se tot la Maria Antoaneta, însoțitorul nostru ne spune: — În clipa cînd regina trecea pe stradă în căruța fatală, un tînar pictor, pe atunci anonim, îi schiță portretul. Tînarul se numea David. O lucrare care reprezintă capul reginei căzînd, citeva minute mai tîrziu, sub cuțitul ghilotinei este estimată astăzi la o sumă fabuloasă și constituie mîndria unei colecții americane...

— Aici a locuit Talleyrand — ne spune ghidul la un moment dat indicînd o splendidă clădire și memoria îmi sugerează imediat: „Vulpe bătrînă”. Dar numele celebrului diplomat îi lasă indiferenți pe turiști. Altfelva este, însă, cînd tînarul nostru însoțitor rostește: — Victor Hugo!

Ne aflăm în fața portalului catedralei Notre-Dame. Sîntem informați că marelui edificiu religios a fost construit în secolul al XII-lea, pe locul unei bazilici galo-romane, că în 1804 Napoleon s-a încoronat sub bolțile ei și că tot la Notre-Dame s-au oficiat funeraliile celebrului scriitor Victor Hugo, născut în 1802. Nu ne vine să credem că a avut loc un serviciu funebru pentru odihna sufletului lui Hugo, căci el continuă să trăiască și să lucreze, să ne suscite interesul cu capodoperele lui. În 2002, omenirea îi va celebra bicentenarul.

Ne continuăm vizita și ajungem la Palatul Invalizilor, unde se află mormîntul lui Napoleon. Construit de Ludovic al XIV-lea pentru invalizii armatei regale, edificiul, care putea adăposti șapte mii de persoane, este vizitat în zilele noastre numai pentru mormîntul împăratului.

— Aici este înmormîntat, într-adevăr, Napoleon sau un tîran francez, care semăna leit cu împăratul, așa cum s-a pretins o vreme? — răsună la un moment dat o voce de bas.

Cine ar putea să răspundă exact? Inscripția arată clar: „Napoleon I”. În rest este vorba doar de supoziții.

Intr-un ungher al Domului Invalizilor se află o statuie care înfățișează cîțiva ostași în bronz negru, înalți de doi metri, purtînd pe umeri pe mareșalul Foch, și el turnat tot în bronz de aceeași culoare. Sculptorul a avut ca model chiar pe ostașii care l-au dus odinioară pe mareșal la locul de veci.

În apropiere se află Muzeul Rodin. Clădirea, care adăpostește muzeul și care a aparținut odinioară familiei Biron, și-a schimbat des locatarii: o ducesă a fost urmată de un marchiz, nunțul papal a fost înlocuit de ambasadorul Rusiei, iar de atunci pînă

la începutul secolului nostru, casa a servit drept minăstire. După ce a trecut în proprietatea statului ea a fost pusă la dispoziția lui Auguste Rodin. La rîndul său sculptorul și-a donat opera statului. În grădina, „Gînditorul” este cufundat în meditația lui eternă. Deși voiajează uneori — recent a fost și oaspetele Moscovei — reședința lui obișnuită este grădina muzeului Rodin.

...Este puțin deprimant să cauți oameni celebri în cimitire. Îți vine greu să citești, bunăoară, pe o piatră funerară Chopin... În cimitirul Père Lachaise sînt foarte multe nume ilustre, încît nu se pune problema să le enumerăm, nici să vedem toate mormintele, toate monumentele funerare. Abia avem timp să depunem o jerbă de lălele roșii lingă Zidul Federaților, stropit cu singele comunarilor.

După cel de-al doilea război mondial, la Père Lachaise au fost ridicate multe monumente exprimînd tragismul cumplitei conflagrații: brațe de piatră înălțate către țării; figura cenușie a unei femei îndurerate, asistînd la înmormîntarea fiilor și fiicelor Franței, asasinați de naziști...

Știm că Molière și Balzac, Bizet și Sarah Bernhardt și sute de alte mari personalități sînt înmormîntate la Père Lachaise. Recent, parizienii au înhumat-o acolo pe Edith Piaf, pe care au iubit-o și care i-a iubit atât. Dar unde se află mormîntul lui Guy de Maupassant? La cimitirul Montparnasse. El a cerut să fie înhumat fără sicriu. Nu i-a plăcut niciodată să fie fotografiat și să se vorbească despre el.

Aducem un omagiu lui Hugo și Zola, lui Balzac și Flaubert, lui Maupassant, Renoir, Rodin și multor altora care pentru noi continuă încă să trăiască.

Varvara Karbovskaia

BOLIVIA

Munți negri, albaștri, roșcați...

Bolivia pare creată de natură anume pentru geologi. Cît vezi cu ochii numai lanțuri muntoase. Îndărățul munților de staniu se înalță munți de bismut, dincolo de munți de alumina se zăresc munți de argint (și în momentul de față se bat monede din metalul extras dintr-un munte, descoperit în 1545 de spanioli, și care conține de jos pînă sus minereuri argentifere). În spatele munților de staniu se profilează munți de

ducția de concentrate de wolfram și de staniu a lumii capitaliste și locul al doilea în producția de staniu.

Dar boliviienii nu lucrează numai în mine, ci se îndeletnicesc și cu agricultura, care se practică însă numai pe o suprafață reprezentînd 2 la sută din teritoriul țării, precum și cu creșterea animalelor. Cea mai mare parte a populației — circa patru cincimi — locuiește pe podișul înalt de 4000 de metri din vestul țării, cuprins între culmile munților Anzi. Indieni, care alcătuiesc circa 55 la sută din numărul locuitorilor, sînt deprinși cu această altitudine. Numai că trebuie să meargă încet, să nu facă mișcări bruște și să nu se aplece. După două încercări de a te întoarce brusc spre stînga sau dreapta începi să gîfii. De-a lungul drumurilor care urcă la nesfîrșit — cel puțin unui nou venit i se pare că în Bolivia drumurile nu coboară niciodată, ci șerpuesc numai în sus — se întilnesc bărbați și femei care poartă pe cap pălării cu boruri largi, confecționate din lînă, carton și amidon, și poveri în spate.

Indienii sînt oameni foarte rezistenți. Altfel n-ar putea trăi în condițiile grele impuse de natura înconjurătoare. Acolo anotimpurile nu cunosc succesiunea din emisfera noastră: primăvara este urmată de toamnă iar iarna de vară. Ziua, bunăoară, soarele — foarte aproape de pămînt — arde puternic, în schimb noaptea sînt uneori geruri strașnice. Nu întimplător, și animalele de pe lingă casă sînt „îmbrăcate” mai gros decît în alte regiuni ale globului. Oile au o blană mai miștoasă, vacile au un păr mai lung și mai des iar porcii sînt zburliți ca niște ciini. Ca animale de povară sînt folosite splendidele lama; ele transportă peste culmi golașe și platouri, învăluite într-o tăcere mormintală, bucăți de sare, săculețe cu cereale sau alte produse necesare locuitorilor. Bineînțeles, în afară de acest prețios serviciu pe care-l aduce omului, lama mai furnizează și lînă din care se fabrică țesături foarte apreciate.

Indienii sînt mîndri și foarte tăcuți. Ei îndură fără să se plîngă viața aspră pe care o duc. Din căsuțele de lut te privesc bătrîni cu fața de pergament, tineri și adulți cu obrazul ars de vînt și biciuit de ploaie, precum și copii frumoși ca toți copiii din lume. În decurs de peste un mileniu în satele indiene s-au petrecut foarte puține schimbări. Casele de lut nu se deosebesc aproape de loc de cele ale strămoșilor lor. La muzeul din Tiauanaku am avut prilejul să vedem astfel de locuințe și diverse obiecte de uz casnic. În vitrine de sticlă se află mii de oale și farfurii datînd din diferite perioade, precum și pudrerie de cioburi nesortate, cu figuri de animale gravate pe ele.

Un alt muzeu, aflat la Puma Punka, adăpostește o piesă unică în lume. Este vorba de un monolit de culoare neagră, splendid șlefuit și virit adînc în pămînt. Colosul, mare cît o cameră,

Mama și fetița din tribul quechua.

wolfram. Există munți negri de fier (care sînt și cei mai înalți și au crestele acoperite în tot cursul anului cu cușme de zăpadă), munți albaștri de plumb și munți roșcați de aramă, cu nume splendide, moștenite din limbile guturale ale indienilor aymara și quechua.

Așa se explică faptul că industria extractivă a Boliviei furnizează 98 la sută din exporturile țării. Acum cîțiva ani, ea ocupa locul al treilea în pro-

în greutate de 150 de tone, este prevăzută cu un tron și citeva nișe. Specialiștii au calculat că blocul de piatră a fost cărat din munți de 2650 de oameni, cu o viteză de opt kilometri pe zi. O încercare recentă de a-l urni din loc a dat greș, deoarece cea mai puternică macara din Bolivia nu poate ridica mai mult de 20 de tone.

R. Denisov

VIAȚA ȘI FANTEZIA

Anonimatul eroismului

Una din lucrările cele mai apreciate ale cunoscutei scriitoare sovietice Galina Nikolaeva este povestirea „Moartea comandantului de armată”. Subiectul ei este simplu, dar zguduitor: în 1942, un vas care evacuează răniții din Stalingrad, este supus unui intens bombardament de aviație. Lovit, vasul începe să se scufunde. În ultimul moment, tankistul Anton cedează colacul său de salvare doctoriței Katerina Ivanovna, care-l îngrijise cu devotament.

Cei mai mulți dintre cititorii sovietici, care știu că Galina Nikolaeva a fost medic și că, în timpul războiului, a fost mobilizată pe frontul de la Stalingrad, și-au imaginat că prozatoarea n-a făcut altceva decât să transcrie un episod pe care l-a trăit chiar ea. Toată lumea era convinsă că există o identitate deplină între scriitoare și doctorița salvată de eroicul tanchist.

Îată însă că nu de mult presa din U.R.S.S. a publicat o scrisoare a locotenentului în rezervă Alexei Suhotin în legătură cu tragicele dar glorioase zile ale Stalingradului. Un pasaj din scrisoare sună așa: „Folosesc prilejul pentru a aduce mulțumirile mele medicului din Gorki, Volianskaia, și infirmierei Lena Prigunova, care lucrau pe vasul sanitar „Compozitorul Borodin”. Dacă Volianskaia și Prigunova sînt în viață, vreau să le exprim toată recunoștința mea. Dacă au căzut în luptă, vreau ca familiile lor să știe că le datorează cel mai mare respect. În noaptea aceea, cînd avioanele hitleriste zburau deasupra vasului nostru, bombardîndu-l și mitraliindu-l, Volianskaia, deși nu știa să înoate, a cedat colacul său de salvare unui rănit. Eu făceam parte dintr-un grup de patru răniți grav, intransportabili, așa că am rămas pe vas. Volianskaia și Prigunova au stat tot timpul cu noi, calmîndu-ne și dîndu-ne medicamentele necesare...”

De data aceasta, numărul celor inițiați era mult mai mic. Dar ei s-au grăbit, firește, să aducă și la cunoștința celorlalți ceea ce știau. Doctorița Galina Volianskaia și Galina Nikolaeva sînt una și aceeași persoană.

Cititorii ar fi acum în drept să aștepte o povestire despre eroismul și modestia muii medic care a devenit scriitor.

PENTRU SUPUȘII LUI NEPTUN

Poftiți la spălat pe dinți

Cine nu cunoaște delicații pești aurii, negri sau vărgați care se zbenguie în acvarii? Priceperea și dragostea manifestată de poporul japonez pentru fauna marină nu mai necesită nici un comentariu. Ele s-au concretizat acum într-o instituție de tip nou, un spital destinat băștinășilor mărilor: pești, broaște țestoase, cetacei etc. Situat în Golful Toba, pe malul Pa-

cificului, acest spital este deservit de nouă specialiști care îngrijesc 4 000 de reprezentanți a 250—300 specii diferite. Obiectivul lor nu este total dezinteresat, căci ei nu sînt preocupați numai de asigurarea sănătății pacienților, ci și de înmulțirea și prelungirea vieții lor, cu alte cuvinte de exploatarea rațională a bogăției pe care o reprezintă peștii. Pe de altă parte, experiențe efectuate în apă dulce urmează să ducă la realizarea unor crescătorii în acvarii.

Cum se procedează la Toba? Peștii suferinzi de boli infecțioase care le atacă branhiile, înotătoarele sau sistemul muscular sînt tratați cu antibiotice. Doctorul Kataoka, directorul spitalului, susține că organismul lor reacționează ca și cel omnesc la aceste medicamente.

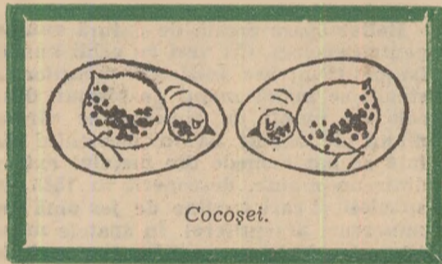
Animalele marine au și ele de luptat cu paraziții. Se pare însă că aceștia nu suportă viața în apă dulce și mor înainte ca gazdele lor să se resimtă de pe urma noului mediu, în care sînt transferate tocmai din motive de tratament. Cu această ocazie veterinarul a constatat că unii pești de mare sînt capabili să se adapteze total vieții în apă dulce.

Un serviciu de oftalmologie se ocupă de bolile de ochi care atacă adesea peștii crescuți în acvarii, iar în serviciul de chirurgie se fac operații indispensabile supraviețuirii acestor pacienți cu totul deosebiți.

Regulile de igienă trebuie respectate cu strictețe. Se povestește că un pește se apropia de marginea bazinului ori de cîte ori apărea cineva din personalul spitalului: vroia să fie spălat pe dinți...

Serviciul de dietetică evită carențele alimentare, adăugînd la regimul echilibrat al peștilor și delfinilor vitamine și pilule care le ușurează digestia în captivitate.

În fine, un serviciu de cercetări se ocupă de ameliorarea reproducerii unor specii. Astfel o langustă depune 500 000 ouă pe an, dar în mare abia unul sau două ajung la maturitate în decurs de patru ani. În spital, respectînd igiena, protecția și alimentația, japonezii speră să realizeze mai mult. Pînă acum au reușit să mențină în viață micile languste hrănindu-le cu ouă de crevette și plancton. Dr. Kataoka afirmă că în curînd vor crește în acvariu languste care nici nu au cunoscut marea.

Cocoșei.

NATURA SCULTOR

Ca Arca lui Noe

Omul s-a oprit în preajma unui copac doborît de furtună. Privirile lui atente scrutează fiecare detaliu al ramurilor, rădăcinilor, excrescențelor de pe trunchi și, deodată, fața i se luminează.

Ce interes pot oare prezenta niște rădăcini fără viață, de care mai atîrnă încă bulgări de pămînt uscați? Un profan nu le-ar acorda nici o atenție. În

cazul de față, însă, omul are punctul lui de vedere. Căci, iată, privind mai atent, își dai seama că curbura alungită a uneia din ramuri aduce mult cu un lup executînd un salt. O alta, în schimb, cu condiția să i se taie cîteva

Cu imaginație și îndemînare, lemnul prinde viață

proeminențe, ar putea foarte bine fi luată drept un pelican gata să-și ia zborul. Iar una din rădăcini aproape că nu mai are nevoie de intervenție, căci seamănă aidoma cu o cămilă rumegînd nepăsătoare.

În pierdutul colț de pădure, natura a reunit un adevărat popor de „animale” de pe toate meridianele globului, cum numai Noe a putut aduna în legendara lui Arcă. O adevărată expoziție de sculptură în lemn care, însă, își dezvoltă comorile numai celor înzestrați cu imaginație și bun gust. Printre aceștia se numără și Alexandr Rumianțev, de la Teatrul Bolșoi, îndrăgostit de natură și de... mimică, înclinații care îi sînt de mare folos în activitatea desfășurată în orele libere. Neîncetata căutare a unor noi mijloace de expresie, creațiile... gratuite și totodată geniale ale naturii l-au îndrumat pe Rumianțev pe calea sculpturii silvestre.

Piese din colecția artistului uimesc nu numai prin imaginația de care dă el dovadă, ci și prin sobrietate, prin finețe. Printre ele se numără o bilă meticuloasă sculptată într-un singur bloc de lemn conținînd alte cinci, așa cum numai artiștii Indiei și Chinei mai sculptează în fildeș, siluete umane și de animale. Printre ele un loc de frunte îl ocupă păsările din cele mai variate specii, fiecare în funcție de felul cum au „binevoit” să se dezvolte ramurile sau rădăcinile platanilor, pinilor, cedrilor sau stejarilor, casete în formă de carte cu copertile decorate cu ornamente naționale, bibelouri etc., etc. Și totul pornind de la natură, folosindu-i cu abilitate darurile și capriciile.

COMORILE TRECUTULUI

Trezit din nirvana

„Colina vrăjitoarei” sau Adjina-Tepe, cum îi spun tadjiții, ascunde multe taine. Mai precis a ascuns căci rînd pe rînd mare parte din ele i-au fost smulse. Chiar zilele trecute arheologii au scos din inima ei una din cele mai rare comori din cîte le-a dăruit vreodată pămîntul Tadjikistanului: o enormă statuie din argilă reprezentîndu-l pe Buddha dormind. Este însuși legendarul Siddhartha Gautama numit și Șakia Muni, adică pustnicul din neamul Șakia. Potrivit tradiției budiste, Gautama descindea dintr-o familie de prinți; la vîrsta de 29 de ani el și-ar fi părăsit palatul și s-ar fi retras în pustiu, devenind propovăduitorul unei religii noi.

Statuia are unsprezece metri lungime. Buddha este reprezentat culcat pe partea dreaptă. Mina stîngă și-o ține întinsă de-a lungul corpului. Dreapta ar trebui să-i sprijine capul dar acest lucru se poate presupune doar căci capul și mina dreaptă îi lipsesc. Sculptorii antici l-au înfățișat în momentul cînd tocmai dobîndise gradul suprem de perfecțiune, atîngînd starea de nirvana. În budism nirvana desemnează repausul absolut, adică încetarea ciclului reîncarnărilor și eliberarea defini-

tivă de suferințe, dobîndită cu ajutorul contemplației și al ascezei.

Noua descoperire a arheologilor tadjiți este o verigă importantă a unui complex descoperit încă în 1959 pe Adjina-Tepe. Au mai fost date la iveală aici și alte sculpturi, dar nici una întreagă. Toate fuseseră dărîmate de pe postamente și distruse. De unde concluzia specialiștilor că pe aici au trecut războinici arabi care au nimicit „idolii” străini. Dar arheologii nădăjduesc că vor izbuti să reconstituie părțile lipsă. Deocamdată însă ei taie statuia în blocuri mai mici pentru a o transporta la atelierele de restaurare ale Ermitajului.

Fără cuvinte.

„MICILE” PASIUNI

250 de orașe colecționează

Pe întinsul teritoriu al Uniunii Sovietice, colecționarii se numără cu sutele de mii, grupați în asociații ce-și desfășoară activitatea în 250 de orașe! Cum e și firesc, fiecare din aceste asociații dispune de statutul și regulamentele ei privind primirea de noi membri. De pildă, depunînd taxa de înscriere și o cotizație lunară orice persoană ce depășește 16 ani poate adera la Asociația colecționarilor din orașul Moscova, care numără 6 000 de membri.

Spre deosebire de alte țări ale lumii, colecționarii din U.R.S.S. dispun și de o revistă lunară intitulată „Colecționarul sovietic”, în care apar rubrici adresate filateliștilor, filumeniștilor (colecționari de cutii de chibrituri), filocartiștilor (colecționari de cărți postale), colecționarilor de monezi și bilete de bancă, discofililor și colecționarilor de ex-librisuri.

Bineînțeles, prioritatea o au filateliștii care, numai la Moscova, reprezintă cam 90 la sută din numărul total al colecționarilor. În afara categoriilor enumerate mai există, însă, colecționari pasionați de cele mai neobișnuite obiecte: samovare, evantae, binocluri, păpuși, drapele, cactuși, fluturi și alte insecte, manuscrise, afișe, programe de teatru, ceasuri, cărți și chiar penițe. Între alții, arhitectul Nikolai Vinogradov se simte atras de... turta dulce, din care dispune de 2 500 de sortimente!

A colecționa implică răbdare, perseverență și, mai ales, o muncă uriașă. Răsplata este însă și ea mare căci, indiferent de natura colecției, o astfel de ocupație nu numai că este pasionantă, dar cultivă și mintea. Proprietate a celor care le adună, colecțiile sovietice sînt ocrotite de lege. Ele pot fi admirate de public în cadrul diverselor expoziții organizate de asociații și, mai ales de ziua colecționarului care are loc în luna mai la Moscova.

Micul dejun al peștelui-torpilă.

„Herr Doktor“ cade în capcană

(Urmare din pag. 4-a)

mină și îl trase în spatele copacului. Dându-și capul pe spate și privindu-l drept în față cu niște ochi albaștri, larg deschiși, în care se vedea o notă de mister, băiețelul rosti tot în șoaptă:

— Tata mi-a spus să vă comunic că puteți pleca. Degeaba stați în ploaie, astăzi nu mai ieșiți din casă.

Kirill închise ochii, nefiind în stare să articuleze un cuvânt.

— Tata mi-a mai zis să vă spun — continuă băiețelul — că nu este omul pe care îl luați și că îi pare rău că vă pierdeți vremea degeaba. — Aerul tainic pusese definitiv stăpânire pe ochisorii lui albaștri. — Știți, mama n-a vrut să mă lase să vin, se temea, dar tata i-a spus că n-are de ce să-i fie frică și apoi treaba asta are o importanță de stat. Înțelegeți?

Ploua torențial. Picăturile mari se scurgeau șiroaie pe hainele lui Kirill, care înghiți cu greu un nod ce i se oprise în gât.

— Ce să-i comunic tații? — îl întreabă băiețelul.

— Să-i spui că-i mulțumesc — rosti Kirill cu un efort.

— La revedere, nene — îi spuse copilul la despărțire, apoi o luă la goană călcând direct prin băltoace.

În lipsă de dovezi...

— Nu te pierd cu firea — am încercat să-l consolez, cât se poate de banal, dealtminteri, pe Kirill.

— Cum să nu mă pierd? — replică el posomorât, în timp ce-și punea o haină uscată. — Vă dați seama ce piedică este asta pentru noi?

— Ia spune, Kirill, la Odesa voi n-ați observat chiar nimic suspect? Poate că Wehrman a avut o întâlnire mai deocheată? Nu l-ați pierdut nici o clipă din ochi?

Kirill clătină negativ din cap.

— Nu, Alexei Alexeici. Dar de ce întrebați?

I-am povestit ceea ce aflasem cu privire la elvețian.

— În cazul ăsta, poate că l-a trimis anume pe copil ca să ne deruteze.

— Nu este exclus. Un lucru îmi dă, însă, de gândit și anume că elvețianul a fost văzut la Odesa în urmă cu trei săptămâni, iar Gheorghii Karlovici al nostru a vizitat orașul abia acum cinci zile.

— Poate că cei din Odesa s-au înșelat? — întreabă Kirill cu o undă de speranță în glas.

— E posibil și asta. Totuși e prea mare diferența între trei săptămâni și cinci-șase zile.

— Acum ar fi inutil să-l mai urmărim — continuă Kirill.

— Mda, asta cam așa este — am încuviințat. — Nu mai e cazul să ne ținem după el, indiferent dacă el e elvețianul sau dacă e un om cinstit. Să vedem ce ne vor aduce zilele următoare.

— Poate n-ar fi rău să facem cunoștință cu el.

— Care dintre noi?

— Dv., Alexei Alexeici. Doar ați jucat tenis cu el...

— Tenis?...?

O cale riscantă, ce-i drept... dar...

Oricum, în ziua aceea nu mai puteam juca tenis pentru că ploua.

... A doua zi m-am dus personal la biroul de informații pentru străini și am cercetat toate fișele care mi se păreau că ar fi putut prezenta interes pentru noi. Ultimul locuitor cu cetățenie elvețiană din Nijnelimansk părăsise orașul în 1923. Se numea Würmel.

Werner, Wärmel, Wegner, Wehrman... și acum apăruse și un Würmel. Dar elvețianul nostru vizitase de curind Odesa.

Am verificat încă o dată fișa lui Gheorghii Karlovici Wehrman, toate înfăptuirile și datele din viața lui. În biografia lui oficială n-am găsit nimic care să fi avut legătură cu Elveția.

Curînd, la Nijnelimansk se ivi din nou Gerhardt Wolf. Imputernicitul firmei „Kontrol Co“ nu rămase în oraș decît o zi, fiind extrem de grăbit și de activ. Nu-și îngădui nici o clipă de răgaz. Vizită elevatorului, antrepozitele cu cereale, apoi virii nasul în câteva vagoane ale unei garnituri încărcate cu griu care staționa în gară. Direct de acolo plecă la biroul „Exporthleb“-ului unde petrecu o oră întreagă în compania lui Gheorghii Karlovici Wehrman.

După ce mîncă la restaurantul hotelului, Wolf luă trenul de Harkov. Acolo îl așteptau de asemenea treburi urgente: elevatoarele, centrele de înmagazinare și depozitele temporare primăvara de cereale din noua recoltă.

Așadar, Wolf se întîlnise cu Wehrman.

De aici se putea oare trage concluzia că spionul german venea la Nijnelimansk ca să ia legătura cu juriconsultul de la „Exporthleb“? Că Wehrman își trimisese copilul să vorbească cu Kirill numai ca să ne deruteze? Că, deci, în ciuda datelor din fișele biroului de informații pentru străini, elvețianul era chiar Gheorghii Karlovici Wehrman?

Posibil, foarte posibil. Am fi vrut să credem, totuși nu aveam suficiente teamejuri.

În acest caz nu-mi rămînea decît un singur lucru: să fac personal cunoștință cu juriconsultul de la „Exporthleb“. Să-l studiez îndeaproape pe el și anturajul lui. Dar cum mă puteam apropia de el? Cu ce trebuia să încep?

Poate că nu era rău să pornesc chiar de la tenis...

(Va urma)

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

LIXANDRA POPESCU — București: Dat fiind cazul dv. special vă recomandăm să vă adresați direct clinicii oftalmologice a Spitalului Colțea din București.

WANDA — Sighișoara: Copilul dv. are desigur o tetanie rahitogenă. Tratamentul recomandat de medicul dv. este judicios și n-am avea de adăugat decît recomandarea de a suprima pe o perioadă de timp laptele de vacă, introducîndu-l apoi sub forma unui preparat acidulat.

ELENA VEREȘTI — București: Dacă examenul de urină este bun faceți neîntîrziat copilului dv. tratamentul împotriva oxiziilor. Puteți utiliza preparatul Nematoclon, 6 comprimate pe zi timp de 7 zile (cite 2 la fiecare masă), pauză 7 zile și apoi încă 7 zile de tratament. Respectarea strictă a igienei în timpul tratamentului este un factor obligatoriu.

D. D. Alba-Iulia: Cortizonul și ACTH au efecte discutabile în miastenie. Este preferabil să nu fie folosite, deoarece pot da agravări certe ale fenomenelor miastenice.

A. SANDU — București: De ce vreți neapărat medicamente, cînd în afecțiunea dv. singurul „medicament“ este regimul, care vi s-a prescris foarte judicios. O maximă veche spune: „Uneori cea mai bună medicație este să nu folosești nici o medicație“. Vă recomandăm să reflectați asupra ei.

S. B. — Turda: Colecistopatia dv. va beneficia fără îndoială de pe urma unei cure cu ape minerale, mai ales că aveți

și o gastrită hiperacidă. Există un sortiment bogat din care puteți alege: Bodoc — Matild, Malnaș — Maria, Slănicul Moldovei, Călimănești, Biborțeni, Covasna, Sîngeorz, Vîlcele și încă altele. Toate aceste ape neutralizează secreția gastrică și favorizează eliminarea bilei care devine mai puțin viscoasă.

RADU TRIMPOIE — Sibiu: Desigur că tratamentul sedativ al sistemului nervos ocupă un loc foarte important și în tratamentul bolii ulceroase. Sînt indicate astfel meprobamatul și benactizinul, cite 1—3 comprimate pe zi sau napoton 3 drajeuri pe zi, pentru tratamente de durată de 2—3 săptămîni, cu efect asupra sistemului nervos central și indirect asupra secreției și motilității gastrice.

A. V. — Drăgășani: Nu este decît autosugestia, întreținută de lecturile făcute, la care contribuie emoția, factor cert de inhibiție. Vă recomandăm tonificarea sistemului nervos, (stricnină, vit B₁ fortiss, fosfobion) și tranchilizante pe o perioadă de 2—3 luni (meprobamat 1—3 pe zi sau napoton 3 pe zi) sub supravegherea medicală. Căsătoria va rezolva problemele!

G. T. — Constanța: SOS. — Iași: SZ. GR. — Satu-Mare; C. CONSTANTIN — București; NICU S. — Sibiu: În linii generale, răspunsul dat mai sus tov. A. V. Drăgășani vi se potrivește și dv.

STANCIU B. TĂNASE — Com. Lunca: Vă mulțumim pentru aprecieri. Regretăm, dar nu sîntem în posesia materialelor solicitate și nici nu vă putem da o sursă unde să le procurați. Vom mai publica articole în revistă.

Gaspodine!

Mențineți
prospețimea
pîinii în
condiții
igienice în

**PUNGI
SACOȘE**

De vînzare la unitățile „Alimentarc.“
și centrele de pîine

Recreere - sport - odihnă,
TOATE LE REALIZĂȚI
CUMPARIND CU PLATA-N RATE
Bicicleta... Tip „CARPAȚI“

ELEGANT ÎMBRĂCAT
CU
CONFECȚIILE
PRODUSE DE
STERNA ROȘIE
SIBIU

Eleganța nu trebuie să fie exclusivă din tinuta sportivă. Casa de modă din Moscova prezintă aceste două ansambluri practice și frumoase.

ÎN OLIMPUL MODEI

Marea croitoreasă

Marile case de modă îi spun „Mademoiselle” și se tem de dînsa; prietenii îi spun Coco și o admiră; francezii — și mai ales franțuzoaiicele — și toate femeile din lume îi spun pur și simplu Chanel, și cu asta au spus totul. Pentru că Chanel este — folosind un termen din vocabularul artistic occidental aplicabil marilor vedete — un „monstru sacru” al modei internaționale.

Non multa, sed multum — putem spune cu deplină dreptate. Chanel reprezintă strălucit femeile în Olimpul zeilor modei. Artiști, oameni politici și de cultură, ziaristi au numit-o genială. Creatoare în cel mai propriu sens al cuvîntului, marea croitoreasă s-a afirmat ca o personalitate plină de strălucire, al cărei spirit ascuțit și gust perfect și-au păstrat intacte tinerețea.

Numele lui Coco Chanel evocă o adevărată „revoluție” în moda feminină, care s-a petrecut atunci cînd fetele și mamele de familie au început să treacă în masă pragul fabricilor. Ea a creat îmbrăcămintea „de dimineață pînă seara”. Taiorul practic, comple-ul clasic masculin (da, da!) puloverul și, ca accesorii, părul tuns scurt și bijuteriile fantezi, false dar frumoase.

Marele secret al lui Chanel este accesibilitatea modelelor sale. Pînă anul acesta, cînd croitorul parizian Carvin a hotărît să calce pe urmele ei, a fost singura care, deși crea modele la prețuri fabuloase pentru puțini aleși, se lăsa copiată de toți. Mai mult, a și teoretizat necesitatea copierii ideilor, pentru ca îmbrăcămintea frumoasă să fie la îndemîna tuturor. „Eu sînt de partea femeilor și a croitorilor, nu de partea marilor case de modă” — a declarat Chanel categoric într-un interviu acordat recent. „Războiul” ei cu marile case de modă se poartă pe mai multe fronturi. E în polemică cu creatorii care își păzesc colecțiile, înainte de lansare ca pe niște secrete de stat, cu „nebumniile” de sezon de tipul fustelor foarte scurte. Pentru că Chanel are nu numai fantezie, gust, talent, ci și un enorm bun simț, fiind o îndrumătoare în cel mai elevat sens al cuvîntului. Iată cîteva dintre ideile sale, reafirmate în cadrul aceluiași interviu:

„Stilul trebuie să ajungă în cele din urmă în masă. trebuie să coboare în stradă. să pătrundă în viața oamenilor ca o revoluție. Acesta e adevăratul stil. Restul e modă și moda trece, pe cînd stilul rămîne”.

Prin urmare, stilul la îndemîna tuturor femeilor, ca și eleganța, care, după părerea ei, nu e determinată de bani. Eleganța este contrariul vulgarității și al neglijenței — afirmă Chanel. De altfel, ideile ei despre îmbrăcămintea, despre înfățișarea unei femei, merg mult mai profund, îmbrățișînd întreaga personalitate, modul de a gândi, de a se comporta, de a trăi. Nu e de ajuns să ne îmbrăcăm frumos, să ne mișcăm

cu grație — spune Chanel — trebuie să ajungem să plăcem prin simpla noastră prezență, să avem farmec. Farmecul e mai prețios decît frumusețea, fiindcă durează mai mult. Poți fi plăcută la orice vîrstă, deoarece eleganța nu este privilegiul femeilor abia ieșite din adolescență, ci al celor care sînt stăpîne pe viitorul lor. O femeie nu trebuie să se lase copleșită de trecerea anilor, ci să se domine, să se „construiască” cu răbdare și voință.

Și încă o idee deosebit de prețioasă, la care Chanel ține enorm și din care a făcut un principiu de viață: nevoia de a lucra. „O femeie care nu lucrează, care nu face nimic, nu este nimic, e moartă”.

Astăzi, cînd desfășurăm pe un front larg bătălia pentru frumos, pentru bunul gust, aceste gînduri ale unei neobosite combatante pentru adevărata eleganță, cum este Coco Chanel, sînt foarte prețioase.

(După „Sovetskaia Jenșcina”)

PENTRU TINERII PĂRINȚI

Modelînd caracterul copilului

Maternitatea este una dintre cele mai mari bucurii ale femeii. Și totodată una dintre cele mai mari răspunderi. O dată cu primul născut vin griji noi, care uneori alarmează mamele, — pe părinții tineri, neexperimentați, în genere — mai mult decît e cazul. Lor le sînt destinate aceste rînduri, care sperăm că le vor fi de folos.

Mulți părinți tineri nu-și dau seama că încă din prima sa zi de viață copilul este o personalitate. Și că din prima zi capătă reflexe condiționate, care ulterior pot deveni obișnuință și mai tirziu caracter. Reflexele condiționate, cum se știe, sînt o reacție la anumiți stimuli din mediul exterior. Așa că în această privință noi înșine „modelăm” caracterul copiilor noștri. În prima perioadă, în „atelierul de sculptură” avem la îndemînă două „materiale” de bază: alimentația și somnul.

Regimul corect de somn are o importanță hotărîtoare în dezvoltarea unui psihic normal. Și iată de ce: copilul se naște cu un sistem nervos central crud, de aceea îi vine greu să facă față torentului de informații care se abate asupra lui. Cel mai bun mijloc de apărare este somnul. În prima lună de viață nou-născutul este capabil să doarmă pînă la 20 ore pe zi. Foarte bine că doarme atît, cu asta se pare că sîntem de acord cu toții. Dar se ridică o altă întrebare: CUM doarme copilul?

Adezea, tatăl sau mama, nerăbdători, încep să-l legene ca să adoarmă mai repede, iar cînd plînge îl iau în brațe. Numai azi, numai o singură dată — își spun ei în momentele respectivelor. Dar făcînd acest legămint — de regulă încălecat — părinții nu se gîndesc că mica și „irațională” făptură se obișnuiește foarte repede cu concepțiile care i s-au făcut „o singură dată”. Așa se naște un reflex condiționat: copilul asociază somnul cu miinile mamei, cu legănatul. Aceste deprinderi din prima lună de viață pot să se înrădăcineze adînc. Mai mult, dacă ne arătăm buni — de fapt slabi — la toate capriciile copilului, îi dezvoltăm încă din fașă un principiu despotice: dacă vreau ceva, trebuie să-mi dai!

Deseori părinții strică somnul copiilor cu o masă tirzie. Copiii respectivi nu mai pot astfel deosebi ziua de noapte. Regimul alimentar, ca și regimul de somn, este extrem de important în prima lună. Copilul crește foarte repede. La cinci luni își dublează, iar la un an își triplează greutatea inițială. Asta înseamnă, oricît ar părea de ciudat, că el mîncîncă mai mult decît adulții (evident, nu în indici absoluți, ci proporțional cu greutatea lui). Gîndiți-vă, deci, cît de solicitate îi sînt organele digestive.

Nu întîmplător se recomandă ca pauza între mese să fie de minimum trei ore. Trei ore sînt termenul necesar pentru digestie. Dacă nu-l respectăm, porția nouă de hrană se amestecă cu cea veche, provocînd dureri abdominale. Copilul poate să plîngă, și dacă părinții miloși interpretează plînsul ca un semn de foame, e de-a dreptul o nenorocire. Pauza de noapte în alimentație e foarte necesară pentru stomac care, ca toate celelalte organe, trebuie să se odihnească.

În incheiere aș vrea să subliniez încă o dată că regimul este un proces

intern, dictat de însăși natura organismului. Prin urmare, nu e o simplă formalitate dacă copilul se culcă și mîncîncă la timp; e o nevoie a organismului, pe care trebuie să o respectăm.

V. Tabolin

Vis și realitate. Desen de A. Aleșicev

ȘAH

Joacă Botvinnik

De cîțva timp la Moscova se desfășoară campionatul unional de șah pe echipe. De dimineață pînă seara Clubul central de șah e plin de celebri. Cred că niciodată încă nu s-au adunat între zidurile lui atîtea stele de prima mărime ale tablei în pătrate. Petrosian și Spasski, Botvinnik și Smislov, Keres și Gheller, Tal și Stein conduc selecționatele asociațiilor lor sportive.

De obicei, astfel de întreceri sînt pline de senzații. Și de data aceasta arbitrii au înregistrat destule rezultate surprinzătoare. Eroul bătăliei a devenit tînărul şahist Oleg Cernikov, inginer la o uzină din orașul Gorki. Apărînd culorile echipei „Vodnik”, el l-a învins pe campionul U.R.S.S. Stein și a făcut remiză cu Petrosian, Tal, Smislov, Șamkevic, rezultate care vorbesc elocvent despre talentul lui.

Absolut senzațională este performanța lui Mihail Botvinnik, deși marele jucător ne-a obișnuit de mult cu succesele. Cinci victorii consecutive — și în ce stil! Printre învinși lui se numără Smislov, Keres, Spasski. Încă cu mult timp înainte de finalul competiției, Botvinnik și-a asigurat primul loc printre lideri, întrecîndu-și sensibil pe Gheller, Petrosian, Spasski, Smislov, Keres și Stein. Nu poți să nu admiri vigoarea talentului acestui purtător de steag al șahului sovietic.

Cu mare interes sînt urmărite și întrecerile feminine și cele ale tinereții. Cu atît mai mult cu cît greutatea specifică a acestuia din urmă este foarte mare. Pentru prima dată în istoria campionatelor pe echipe ale U.R.S.S. schimbul de miine al șahului este atît de larg reprezentat. Patru concurenți din cei doisprezece cîți are fiecare echipă, sînt sub 20 de ani.

A. Lilienthal

Mare maestru internațional

EXPERIENȚE INTERESANTE

Dacă vrei să trăiești — fugi!

Experiența pe care vrem să v-o relatăm constituie o pledoarie irezistibilă în favoarea sportului, a nevoii de mișcare în genere. Ea este cu atît mai convingătoare cu cît a fost inițiată de un nume prestigios al atletismului internațional — antrenorul neozelandez Arthur Lydiard, printre ai cărui elevi se numără alergători celebri ca Snell, Hallberg, Davies.

Fiind unul dintre cei mai mari antrenori de fond și semifond și avînd deci posibilitatea să verifice urmările pe care le are această indeletnicire asupra organismului uman, Lydiard a propus să facă din alergări „un mijloc de luptă împotriva infarctului”. Cu alte cuvinte, să folosească alergările ca mijloc profilactic și curativ. Trecînd la fapte, antrenorul a înființat un club, al cărui președinte de onoare este chiar el, club care are ca deviză o formulă foarte categorică: „Dacă vrei să trăiești — fugi!”

Membrii clubului se divid în două grupe. În prima intră cei care urmăresc performanțe sportive, care vor să ajungă la nivelul celebrelor elevi ai lui Lydiard citați mai sus. Din grupa a doua fac parte cei care nu urmăresc nici un alt țel în afară de sănătate,

— Cum?! Pentru fleacul ăsta să alerg eu zece kilometri?

bucurie, plăcere de viață, destindere după muncă și încordare. Ei se și numesc, de altfel, „grupa yogilor”.

Existența clubului lui Arthur Lydiard a colorat cu o notă pitorească peisajul orașului Auckland, unde ființează. Fiindcă, imaginați-vă, seara tirziu pe străzile orașului, pe aleile parcurilor și grădinilor publice alergă grupuri compacte de oameni. În funcție de temperamentul fiecăruia, ei alergă discutînd amical între dinșii sau pătrînd o mîndră tăcere. Alergă alături tineri și bătrîni, oameni veseli și posomorîți, dînd orașului aspectul unui imens stadion.

Mișcarea lui Lydiard, care a cîștigat foarte mulți adepți, a introdus în vocabularul cotidian al Aucklandului o expresie puțintel bizară, dar luată în sensul cel mai propriu: „Să fugim de infarct”.

(După „Komsomolskaia pravda”)